AZTAG
JOURNAL ARMÉN. QUOTIDIEN
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆ
ՍԻՒՐԻՈ տար. 550, վեցամսեայ 300 Ս. Դ.
ՕՐՏԱՍԱՆ. տրկ. 7, վեցամսեայ 4 տոլար

ԱԶԴԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية عمومية

ՇԱԲԱԹ 9 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1933

ԶԵՐՈՒՆ ՀԱՏԸ 2,50 Ս. Դ.

Է. ՏԱՐԻ | Ամէն առաքում պէտք է ընել թերթիս տնօրէնին հասցէին | Տնօրէն — Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | ԹԻՒ 128 (966)

ԻՐԱՔԻ Ա. ԹԱԳԱՒՈՐԸ Ն. Վ. ՖԷՅՍԱԼ ՄԵՌԱԾ ԶՈՒԻՑԵՐԻՈՅ ՄԷՋ

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԻՆՉ Կ'ԱՆՑՆԻ ԿԸ ԴԱՌՆԱՅ

Ա.

Քաղաքական անիշխանութիւն կը տիրէ Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ։ Ոչ գոյութիւն ունեցող միջազգային օրէնքներն ու դաշնագիրները կարող են վերջ տալ այդ կացութեան եւ ոչ ալ Ազգերու Դաշնակցութիւնը կրնայ ամենադոյզն չափով հեղինակութիւն եւ ազդեցութիւն բանեցնել, փոխելու համար դէպքերու ընթացքն ու դասաւորումը։

Երկու տարիէ ի վեր, օգտուելով եւրոպական տէրութեանց միջեւ տիրող հակամարտութիւններէն, Ճափոն ամէն գնով կ'աշխատի Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ ամրացնել իր դիրքը։ Գրաւելէ վերջ Մանչուրիոյ ընդարձակածաւալ տարածութիւնները, Ժէհօլի նահանգն ալ առաւ իր ազդեցութեան եւ իշխանութեան ներքեւ։ Չի գոհացաւ անով ալ եւ սկսաւ երկարել դէպի Արեւմուտք, գրաւելով Մոնկոլիոյ կարգ մը կարեւոր շրջանները։ Եւ այս բոլորը երաբու եռեէ, առանց ձայնի եւ աղմուկի, բոլորովին հակառակ միջազգային խաղաղութեան պայմաններուն եւ Ազգերու ուխտին։ Այնպէս որ մէկ տարուան ընթացքին ճափոնական ուժերու կողմէ գրաւուած հողամասերը աւելի ընդարձակ են՝ քան ճափոնական նախկին սահմանները։

Ճափոն կառավարութիւնը ոչ միայն չենթարկուեցաւ Ազգերու Դաշնակցութեան հրահանգներուն եւ թելադրութեանց, այլ Ծ. Արեւելքի մէջ իր անկախութիւնն ու ազատութիւնը յայտարարեց եւ հրաժարեցաւ Ազգաժողովի անդամակցութենէն։ Յանձնախումբերու քննութիւններն ու որոշումները ճափոնական գրաւումներու եւ Ծ. Արեւելքի դէպքերու առթիւ, մնացին անզօր եւ անհեղինակ։ Տարիէ մը ի վեր Ճափոն ինքզինքը բոլորովին ազատ կ'զգայ միջազգային ամէն տեսակ միջամտութիւններէ եւ արգելքներէ։

Սակայն, ճափոնական գրաւումները եւ ընդարձակուելու ձգտումը չի սահմանափակուեցաւ լոկ Չինաստանի կամ Մոնկոլիոյ ցամաքամասերուն վրայ։ Վերջերս, ան, չինական ծովու կարգ մը կղզիները ուզեց գրաւել, զօրացնելու համար իր ծովային դիրքը։ Ուաշինկթընի եւ Լոնտոնի նաւային զինաթափութեան ժողովներու առած որոշումները աննկատ թողուց եւ սկսաւ սպառազինումի։ Ըստ այդ դաշնագիրներու, Ճափոն, Ամերիկայի կամ Անգլիոյ ծովային ուժերուն միայն երեք հինգերորդ տարողութիւնը պիտի ունենար։ Ճափոն, հակառակ իր կողմէ ալ ընդունուած այդ պայմանագրին, նոր մարտանաւեր պատրաստեց եւ նոր պիւտճէ յատկացուց նաւային սպառազինման համար։

Ճափոնի այս գիտումնաւոր պատրաստութիւնները բուռն զայրոյթով դիտուեցան Միացեալ Նահանգներու կողմէ եւ Ուաշինկթընի կառավարութիւնը անմիջապէս նոր գումարներ տրամադրեց մօտ 50 նոր մարտանաւերու շինութեան համար։ Ատոր իբր հետեւանք, Ճափոն Մ. Նահանգներու կառավարութեան ներկայացուց ծանօթ ծանուցագիրը։

Այժմ չափազանց ձգտուած են Ամերիկայի եւ Ճափոնի յարաբերութիւնները։ Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ ճափոնական լայնածաւալ տիրապետութիւն մը, թէ՛ Ամերիկայի եւ թէ ալ Անգլիոյ շահերուն բոլորովին հակառակ է։ Առանց Ծայրագոյն Արեւելքի, ո՛չ Ամերիկան եւ ոչ ալ Անգլիան կրնան ապրիլ եւ քաղաքական ու տնտեսական առաւելութիւններէն վիճակ մը ունենալ։ Այդ պատճառով, կը վախցուի անակնկալներէ Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ։

* *

Ամերիկայի Նախագահ Ռուզվէլթի տնտեսական նոր ծրագիրը ամբողջ Ամերիկայի մէջ բուռն հետաքրքրութիւն արթնցուցած է։ Հակառակ բազմազան դժուարութեանց, ժողովուրդը կ'սպասէ արդիւնքին։ Ռուզվէլթի տնտեսական ծրագրին գլխաւոր կէտերը հետեւեալներն են.— Աշխատանքի ժամերուն կրճատումը՝ կարելի դարձնելու համար գործազուրկներու տագնապին վախճանը։ Աւելցնել օրավարձերը, միեւնոյն ատեն աւելցնելով ժողովուրդի գնելու կարողութիւնը։ Այս կերպով աւելի զարկ տալ առեւտուրի։

Այս ծրագրի յաջողութեան համար Ամերիկայի Նախագահը նոր օրէնք չի մշակեց։ Ըստ Ամերիկայի յատուկ սովորութեան եւ ձեւին, նախագահ Ռուզվէլթ Ամերիկացի գործատէրերու եւ գործաւորներու հայրենասիրութեան դիմեց։ Անարձագանգ չի մնաց այդ դիմումը, եւ գործատէրերը, կամովին պատրաստեցին աշխատանքի օրինագիծ մը, որուն համաձայն շաբաթական 40 ժամուան աշխատանք կ'որոշուի ճիւրաքանչիւր աշխատաւորի։ Կ'ենթադրուէր որ այս կերպով վեց միլիոն անգործներու գործ պիտի հայթայթուէր։ Սակայն ցարդ կարելի չէ եղած տիրանալ այդ արդիւնքին։ 2 միլիոն անգործներ միայն կրցած են գործ հայթայթել մինչեւ հիմա եւ կը կարծուի որ հետզհետէ աւելնայ այդ թիւը։

Միւս կողմէ, կարգ մը անպատեհութիւններ յառաջացուցած է այդ նոր օրինագիծը։ Թէպէտ 12 միլիոն անգործներուն մէկ մասը ազատուած է անգործութենէ, բայց գործատէրերէն ոմանք մատնուած են դժուարին կացութեան, չի կարենալով վճարել ծանր տուրքերը։ Աշխատանքի ժամերը կրճատուած եւ օրավարձերը աւելցած են, սակայն սպառումը եւ ապրանքներու գիները մնացած են անփոփոխ։ Դրամատուները չեն բանար նոր վարկեր եւ օրէ օր աւելի կը սաստկանայ տագնապը։ Վերջապէս Ռուզվէլթի տնտեսական օրինագիծը, կը վախցուի որ, վտանգաւոր հետեւանքներ ունենայ եւ նոր դժուարութեանց մատնէ Մ. Նահանգներու տնտեսութիւնը։

ԷՆԿԻՒՐԻԻ ՀԱՄԱՁԱՅՆԱԳԻՐԸ

Հայութիւնը չի կրնար անտարբեր դիտել միջազգային բարդ իրադարձութիւնները՝ կապակցուած յատկապէս Թուրքիոյ քաղաքական կացութեան հետ։ Ներկայիս ալ ան լարուած ուշադրութեամբ հետեւեց Ֆրանսայի պետական ականաւոր գործիչներէն մէկուն՝ Հերիոյի երթին՝ Թուրքիոյ սահմաններէն ներս։ Բան մը նորէն կ'անցնի ու կը դառնայ եւ մեզ ակամայ կը յիշեցնէ Ֆրանկլէն Բույոնի Էնկիւրիի 1921 թուի հոկտեմբեր 20ի համաձայնագիրը։ Չըլլա՞յ թէ, ժողովրդի բառերին նման, «կուժն ու կուլան» դարձեալ մեր գլխին կոտրուի։ Մեր կասկածն աւելի կը խորանայ, երբ կը լսենք «Ճիւմհուրիէթ»ի օգոստոս 22ի կանչը թէ «Սուրիայէն եկած լուրերու համաձայն, ֆրանսացիները Թուրքիոյ սահմանամերձ շրջաններուն մէջ կը տեղաւորեն ո՛չ միայն քրիստոնեայ ասորիները, այլ եւ հայերը։ Մինչդեռ այս զինեալ տարրերուն հոն տեղաւորուելուն հետեւանքով, զինեալ հրոսախումբեր պիտի կազմուին եւ շրջակայ երկիրներ պիտի արշաւեն»։ Եւ Թուրք թերթը այս կէտին վրայ կը հրաւիրէ «սիրելի հիւր Պ. Հերիոյի» ուշադրութիւնը, եզրակացնելով թէ «Սուրիոյ սահմանը պէտք չէ լեցնել հայերու եւ ասորիներու նման Թուրքիոյ թշնամի տարրերով»։

Զրպարտութիւն է այս, հարկաւ։

Նախ՝ ֆրանսացիները սահմանամերձ շրջաններու մէջ բնաւ չեն տեղաւորած հայեր։ Հոն եղածները լաւ մը կազմակերպուած եւ յետոյ Թուրքիայէն՝ բարբարոսութեամբ վտարուած հայեր են՝ նիւթապէս թշուառ։

Երկրորդ՝ այդ աշխատունակ ժողովուրդը իր հացի մասին կը մտածէ միայն. իսկ Թուրքերը՝ սարսափահար «չռած» աչքերով վտանգ կ'որոնեն հոն, ուր զէնքի նշոյլ իսկ չկայ։ Սակայն, Թուրքերու այդ չարագուշակ ազդարարութիւնները եթէ «թարգմանելու» ըլլանք, կը հասկցուի, որ իրենք արդէն պատրաստ ունին աւարառու աւազակախումբեր, որոնք յաճախ կը կողոպտեն սահմանամերձ վայրերու անզէն ազգաբնակչութիւնը։ Մամուլն օրը-օրին կ'արձանագրէ այդ։

Այս բոլորը կը յուշեն, ի հարկէ, նաեւ Սուրիոյ հայութեան կենսական շահերը եւ կը հասնին Ֆրանկլէն Բույոնի ու Եուսուֆ Քէմալ պէյի համաձայնագրի պատրաստած հունով։ Ուստի, կարեւոր կը նկատենք մեր ժողովրդի ուշադրութիւնը ներկայիս հրաւիրել այդ համաձայնագրի վրայ։ Անհրաժեշտ այն՝ ամբողջութեամբ։

ՀԱՄԱՁԱՅՆԱԳԻՐ

«Թուրքիոյ Ազգային Մեծ Ժողովի կառավարութեան եւ Ֆրանսական Հանրապետութեան կառավարութեան։

(20 հոկտեմբեր 1921—1337)

1. Պայմանադրող կողմերը համաձայնագիրը ստորագրելու վայրկեանէն կը դադրեցնեն ռազմական գործողութիւնները։ Այդ մասին կը հաղորդուի զօրքին, քաղաքացիական պաշտօնեաներուն եւ ազգաբնակչութեանը։

2. Այս պայմանագիրը ստորագրելէ յետոյ, երկու կողմերը պարտաւոր են ազատել ռազմագերիները եւ բանտերու մէջ գտնուող բանտարկեալները, ինչպէս նաեւ կալանաւորուած թուրքերն ու ֆրանսացիները։ Ազատուածները պէտք է ուղարկուին, մօտ ժամանակի մէջ, այն պետութեան միջոցներով, ուր կը գտնուին գերուածները։ Այս կէտը վճռականապէս կը տարածուի երկու կողմերու գերիներու եւ բանտարկուածներու վրայ, անկախ բանտարկութեան վայրէն ու ժամանակէն։

3. Սոյն համաձայնագիրը ստորագրելէ ամենէն ուշը երկու ամիս յետոյ Ֆրանսական զօրամասերը պարտաւոր են քաշուիլ սահմանի հարաւը, որ մատնանշուած է համաձայնագրի ութերորդ կէտին մէջ. իսկ թուրքական զօրքերը պարտաւոր են բանել այդ սահմանէն հիւսիս գտնուող վայրերը։

4. Գրաւուած շրջանի պարպումը եւ գրաւումը կը կատարուի ութերորդ կէտով մատնանշուած ժամանակի մէջ, համաձայն երկու կողմերու հրամանատարներէ նշանակուած խառն յանձնաժողովի մշակած յատակագծի։

5. Պայմանադրող կողմերէն իւրաքանչիւրը կը պարտաւորուի միւսի գրաւած շրջանը իր ձեռքն անցնելէ յետոյ, այդ շրջանին մէջ ընդհանուր ներում յայտարարել։

6. Թուրքիոյ Ազգային Մեծ Ժողովի կառավարութիւնը կ'ընդունի փոքրամասնութեան իրաւունքը, համաձայն Ազգային Միութեան յայտարարութեան։

7. Ալէքսանտրէթի շրջանի մէջ կը հաստատուի առանձին վարչութիւն։ Թրքական ազգաբնակչութիւնը վերոյիշեալ շրջանի մէջ կ'օգտուի բոլոր արտօնութիւններէն իր ազգային զարգացման համար. Թուրքերէնը այդ շրջանի մէջ կ'ընդունուի իբրեւ պաշտօնական լեզու։

8. Սահմանը կը ճշդուի այսպէս. ան կը սկսի անմիջապէս Փայասէն դէպի հարաւ եւ մօտաւորապէս ուղիղ կ'երթայ Մէյտան Էքպէզի վրայ. Մէյտան Էքպէզ երկաթուղակայանը կը մնայ Սուրիոյ։

Այնուհետեւ սահմանը կ'անցնի Մարսերի մօտով, որ կը մնայ Սուրիոյ. յետոյ, սահմանագիծը՝ թեքուելով դէպի հարաւ-արեւելք՝ կ'ուղղուի դէպի Չոբան Պէյի կայարանը։ Ապա կ'անցնի Բաղդադի երկաթուղագծով։ Մծբինը կը մնայ թուրքական հողի վրայ։ Այդ տեղէն սահմանը կ'անցնի Հին Ճամբու երկայնութեամբ՝ Մծբինէն Ջէզիրէ Իպն Օմար ու կը դառնայ Էսկի-Շէհիր։ Մծբին-Ջէզիրէ Իպն Օմար հողամասը եւ այդ վայրերու միջեւ եղած ճամբան կը մնայ Թուրքիոյ։

Այդ ճամբայէն համահաւասար օգտուելու իրաւունք կը տրուի երկու պետութիւններուն։ Երկաթուղային բոլոր կայարանները եւ երկաթուղին Չէլան պէյ կայարանէն մինչեւ Մծբին կայարանը կը մնայ Թուրքիոյ։

Սահմանագիծը ճիշդ գծելու համար կը կազմուի խառն յանձնախումբ, որ մէկ տարուան ընթացքին պարտաւոր է աշխատանքի սկսիլ։

9. Օսմանեան հարստութեան հիմնադիր Սուլթան Սուլէյմանի շահի գերեզմանը, որ կը գտնուի Ջէպէր Գալայի մէջ եւ կը համարուի թուրքական գերեզմաններէն, բոլոր

(Շար. Բ. էջ՝ Գ. սիւնակ)

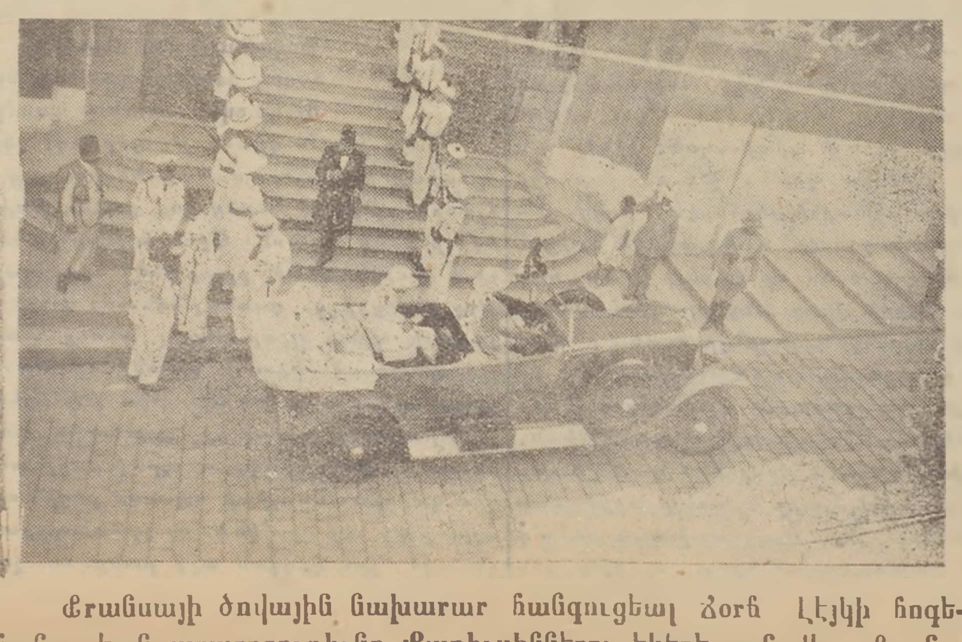

Ֆրանսայի ծովային նախարար հանգուցեալ Ժորժ Լէյկի հոգեհանգստեան արարողութիւնը Քաքիւսինեներու եկեղեցւոյն մէջ։ Ֆրանս. եւ Անգլ. ծովային զինուորներ բարեւի կեցած են։

ՏԷՐՍԻՄԻ ՔՐԴ. ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ

ԱՐԻՒՆԱՀԵՂ ԿՌԻՒՆԵՐ ՔԻՒՐՏԵՐՈՒ ԵՒ ԹՐՔԱԿԱՆ ՈՒԺԵՐՈՒ ՄԻՋԵՒ

Երկու թրքական օդանաւեր վար առնուած են

Քանի մը օր առաջ, Խարբերդէն Հալէպ եկող յայտնի քիւրտ մը հետեւեալ տեղեկութիւնները տուած է քրտական ապստամբութեան մասին, որոնք առայժմ կը հրատարակենք վերապահութեամբ.—

Ապստամբական վիճակի մէջ գտնուող Ապպաս աղայի աղոց վրայ Թուրք կառավարութիւնը ամիս մը առաջ կարեւոր ուժեր ղրկեց։ Քիւրտ ըմբոստները կը գտնուէին Աղաաս գիւղին մէջ։

Զօրքը գիւղէն մէկ ժամ հեռաւորութեան վրայ կը հանդիպի քիւրտ ըմբոստներու եւ կ'սկսի կատաղի կռիւ մը երկուստեք։ 24 ժամ շարունակ կռուելէ վերջ քիւրտերը ճարպիկ դարձուածքով մը թուրք զինուորները կը լեցնեն ձորի մը մէջ, ուր կ'սկսի արիւնալի ջարդը, փճացնելով ամբողջապէս զօրքին կէսը։

Ի վերջոյ Թուրք զինուորներու օգնութեան կը հասնին չորս օդանաւեր, որոնք կ'սկսին ռմբակոծումի։ Սակայն շնորհիւ քիւրտ ըմբոստներու քաջ նշանառութեան եւ լեռնային յարմարութիւններու, ոչ միայն անհետեւանք կը մնան օդանաւերու ռմբակոծումները, այլեւ անոնցմէ երկուքը վար կ'առնուին։ Յուսահատ վիճակի մէջ, ետ կը նահանջեն Թուրք ուժերը, բազմաթիւ սպանեալներ թողելով իրենց ետին։

Ասոր վրայ, Թուրք կառավարութիւնը, նկատելով որ ապստամբութեան առեւական հնոց դարձած է Տէրսիմը, կարեւոր ուժեր կ'սկսի կեդրոնացնել Տէրսիմի շրջաններուն մէջ, վերջնականօրէն ջախջախելու յոյսով ապստամբութիւնը։ Արդէն Խարբերդէն բաւականաչափ ուժեր մեկնած են դէպի Տէրսիմ։

Այս բոլորին տեղեակ, քիւրտերը, մանաւանդ Տէրսիմցիները, իրենց կարգին կը միանան եւ պատրաստութիւններ կը տեսնեն Թուրք կառավարութեան նենգութիւններուն դիմագրելու համար։ Աղաաս, Խոչիլիկ, Հալուորիկի վանքը եւ Սին միացած են ապստամբ քիւրտերուն։ Ֆիրատցիները, Խաճանցիները, Ռազիկցիները, Շամցիները, Գարիկցիները, Խարապալցիք եւ Գախթիարցիներ պատրաստ են օգնելու քիւրտ ապստամբներուն։

Ապստամբ քիւրտերու կռուողներուն թիւը կը հաշուուի 10,000, որոնք լաւ զինուած են։

ՄԵՐ ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ ՏԱՂԱՆԴԱՒՈՐ ԴԵՐԱՍԱՆ ՇԱՀԽԱԹՈՒՆԻԻ ՀԵՏ

Ինչպէս կ'արտայայտուի հայ արուեստագէտը Սուրիահայութեան մասին

Այս օրերս Լիբանանի եւ Սուրիոյ հայութիւնը իր մօտը ունի թանկագին եւ մեծ հիւր մը՝ պ. Ա. Շահխաթունի՛ն։

Ա. ՇԱՀԽԱԹՈՒՆԻ

Հայաստանի Հանրապետութեան ժամանակ Շահխաթունին զինուորական բարձր պաշտօն ունէր մեր մայրաքաղաքին մէջ։ Անիկա եղած է ոչ միայն արուեստի քուրմ, այլ նաեւ զինուորական մարդ, կռուի քաջ եւ հայրենասէր սպայ, զինուո՛ր։ Եղած է Զօրավար Անդրանիկի շատ մօտիկ եւ անոր հիացողներէն մէկն է Հայութեան այս արժանաւոր զաւակը։

Շահխաթունին մեր ազգ. Հանրապետութեան անկումէն յետոյ գտնուած է Կ. Պոլիս, Պալքանեան երկիրները՝ դառնազան ազգային եւ օտար կեանքէ առնուած կտորներ խաղալով։ Յետոյ մեկնած եւ հաստատուած է Փարիզի մէջ։

Անիկա առաջնակարգ արուեստագէտ մըն է։ Սինեմայի եւ թատրոնի բեմերու վրայ անիկա գիտէ հաւասարապէս խաղալ բոլոր դժուար եւ ծանր դերերը։ Իր տաղանդը, այսօր, ո՛չ միայն մեր, այլ Եւրոպական բոլոր ազգերուն մէջ համբաւի է տիրացած։ Ու անիկա պատիւ մըն է, ամէն բանէ առաջ, մեզ՝ Հայերուս համար։

* *

Ամէն անգամ որ լսեր եմ Շահխաթունիի անունը, չեմ գիտեր ինչո՞ւ. առաքօրինակ եւ խորունկ յուզում մը գիտ... փոխադրեր է դէպի Այրարատեան դաշտը, Երեւա՛ն։

Նմանցուցեր եմ զինքը միշտ, մեր Հայաստանի լեռներո՛ւն բարձրակատարին։ Անոր հասակը, անոր դէմքի, մարմնական ձեւերն ու արտայայտութիւնները, ձեզ առաջին անգամ կը յիշեցնեն Հայոց աշխարհի սքանչելի բնութիւնն ու Հայոց դիւցազնութեան առասպելական քաջերը։

Դերասան Շահխաթունի ոչ միայն Հայաստանի հարազատ զաւակն է, այլ, մեր հայրենիքին սիրտը իր սրտին մէջ պահող եղակի հայ մըն է, անկեղծ հայրենապաշտ մը։ Անոր թէ ինչո՞ւ կ'ուզեմ զինքը վայրկեան մ'առաջ տեսնել, խօսի՛լ հետը։

* *

Ժամը կէսօրէ վերջ մէկն է, ու ես կ'ուղղուիմ դէպի Օթէլ Սէն Ժորժ, ուր կը բնակի Հայ մեծ արուեստագէտը, որուն հետ կ'ուզեմ տեսակցութիւն մը ունենալ «Ազդակ»ի անունով։

Պանդոկի սպասեակներու պետին կ'երկարեմ այցեքարտս, պ. Շահխաթունիին տանելու։

— Պարո՛ն, կը կարծէ՞ք որ ձեզ ընդունի։ Շատ զբաղուած է։

— Որքան ալ զբաղուած ըլլայ խնդրեմ, այցեքարտս վեր տարէ՛ք, տուէ՛ք պրն. Շահխաթունիին։

Մէկ վայրկեան հազիւ անցած, ահա սպասեակը վար գալով կ'ըսէ ինծի.

— Հրամմեցէ՛ք վեր, պարոնը, հակառակ, որ շուտով, պատրաստուած է դուրս գալու, նորէն եւ այնպէս տրամադիր է ձեզ հետ խօսելու, տեսակցութիւն ունենալու։

Իմ ուրախութիւնս կ'ըլլայ անկեղծ ու անհուն։

Նախապէս զինքը տեսած էի երեք անգամ, Փարիզի մէջ, տարինե՛ր առաջ։ Բայց այս վերջին տեսակցութիւնս եղաւ բոլորովին տպաւորիչ, անմոռանալի յիշատակ։

Առաջին անգամ երբ սենեակէն ներս կը մտնեմ, այն տպաւորութիւնը կը կրեմ՝ թէ կը գտնուիմ այն անուանի զօրապետին մօտ, որը պատերազմի ընթացքին կարողացաւ յաղթել գրեթէ աշխարհի ամենամեծ բանակներուն։

Կարծեցի տեսնել, Միջերկրականի ծովուն նայող իր սենեակին մէջ, այն

Գուպայի խառնակութիւնները։ Ժողովուրդը դժգոհ է ներկայ կառավարութեան կազմէն եւ ցոյցեր կընէ հրապարակներու վրայ։

հայ զօրավարները մեծամեծ, յաղթական ու գեղեցկազգեստ որոնք դուրս գալով Բիւզանդիոնի պարիսպներէն կ'երթային բարբարոս ցեղերու կամ թշնամի ազգերու դէմ կռուելու զինուորական ճարտար և հիանալի՛ արուեստովը և հերոսակա՛ն քաջութեամբ։

Շահխաթունին հագեր էր մինչև ծունկերը կարմիր կօշիկ, զօրականի համազգեստ, խակի գոյնով, գլուխը՝ երկա՛ր, Նուպիական զին. կարմիր և լայն գօտի-խարկ. որու լայնքին սպիտակ շղարշ մը գօտիի պէս կապուած։ Սուրը և վարդագոյն, աւելի ճիշդ արնագոյն լայնեզր հրամանատարի վերարկուն (տեսակ մը ծիրանի) անկողնին վրայ ձգած։

— Հրամմեցէք։ Նստեցէք։ Պատրաստուէր էի գնալու դուրս։ Այսօր պիտի խաղանք առաջին անգամ։ Ահա, կը տեսնէք. այս հագածս տարազով պիտի առաջին անգամ խաղամ մեր նոր ֆիլմին մէջ։ Շնորհակալ եմ, որ եկեր էք զիս տեսնելու «Ազդակ»ի կողմէ։

— Պ. Շահխաթունի՛, բուն հետաքրքրութիւն է արթնցած ամբողջ Լիբանանի, մանաւանդ Պէյրութի Հայերու մէջ, ձեր հոս ժամանման առթիւ։ Կ'ուզէինք որ խօսէիք։

— Եկեր եմ ֆրանսական ֆիլմի այն մեծ ընկերութեան հրաւէրովը, որուն շարժապատկերներուն մէջ խաղացեր եմ բազմաթիւ անգամներ։ Հիմա «Շաթըլէն տիւ Լիբան»ի մէջ պիտի մարմնաւորեմ ծիմը որը Սպահի գնդի հրամանատար է և խիստ կարևոր դեր է։ Այս ֆիլմին մէջ երևան կուգան, կը պատկերացուին պատերազմի յուզիչ, կատաղի, սարսռազդեցիկ տեսարաններ, դէպքեր ու դէմքեր։ Ծիմը տարօրինակ և զարմանալի անձնաւորութիւն է, զինուորական մըն է, հնարամիտ, փորձառու, քաջ և յանդուգն։ Ֆիլմին մէջ պիտի խօսիմ ֆրանսերէն, Արեւելքցիի հնչումով։

— Ե՞րբ պիտի սկսիք խաղը։

Այսօր կ'սկսինք խաղալ Պէյրութի մէջ. մէկ շաբաթ յետոյ կ'անցնինք Դամասկոս, Լիբանանի լեռները և յետոյ Բալմիրա։ Մեկնելէ առաջ կը վերադառնամ Պէյրութ։ Ընդամէնը մէկ ու կէս ամիս կը մնամ Սուրիոյ մէջ։ Մնացեալ ներքին տեսարանները կը խաղամ Փարիզի մէջ որը կը տևէ մէկ ու կէս ամիս։

— Չէ՞ք մտածեր հայերէն լեզուով ներկայացում մը տալ հոս ձեր մեկնելէն առաջ։

— Եթէ ընդհանուրի ցանկութիւնը լինի, ուրախութեամբ կը խաղամ հանդէսի հայ գաղութի համար, Հայերէն։

— Աւելի ո՛ր խաղը կ'ուզէիք ներկայացնել։

— Անշուշտ պիտի ուզէի «Քինկ»ը խաղալ։

— Ձեր տպաւորութիւնները, Պէյրութէն, կը փափաքէինք իմանալ։

— Առանձնապէս յուզեցին զիս այն բազմաթիւ հայ երիտասարդները. Չափահաս Որբերու Միութեան տղաքը, որոնք Պէյրութ հասած օրս, մինչև նաւ եկած էին ինձ դիմաւորելու սրտագին և խանդավառ օրէն։ Բացի այդ, ամէն օր, գաղութէն բազմաթիւ Հայեր կուգան իմ բնակած պանդոկի սենեակս, զիս տեսնելու, խօսելու համար։ Շատ ուրախ եմ որ դուք ևս եկած էք մասնաւորապէս «Ազդակ» թերթին կողմէ, որը կ'իմանամ որ ժողովրդականացած և շատ տարածուած թերթ մըն է։

Ընդհանրապէս չեմ կարող Լիբանանի և Սուրիոյ հայութեան մասին բան մը ըսել, որովհետև այս երկիրներու հայութիւնը չեմ ճանչնար պէտք եղած կերպով։ Աւելցնեմ որ ես ոչ մէկ կուսակցութեան կը պատկանիմ։ Իմ կուսակցութիւնս Արուեստն է ու ես կը պատկանիմ ամէն բանէ առաջ հայ ժողովուրդին ու կուզեմ անոր ծառայել մինչև վերջ, մինչև մահս։

Իմ ցանկութիւնս է որ այս գաղութը լինի խաղաղ, աշխատող և ազգային գաղափարներով, անկեղծ զգացումներով միշտ տոգորուած, զինուած ու պատրաստուած լինի։

Այս տեղի հայութիւնը խիստ կարևոր է, թանկագին է մեր հայրենիքին համար։ Ես նրան կը ցանկամ սրտագին յաջողութիւն»։

Կ'ուզեմ դեռ երկա՛ր, երկա՛ր խօսիլ հայ մեծ արուեստագէտին հետ, նորանոր հարցումներ տալ անոր։ Բայց կը զգուշանամ, կը նեղուիմ։ Որովհետև չեմ ուզեր իր թանկագին րոպէները, վայրկեանները խլել։ Որովհետև գիտեմ թէ սպասուած է շուտով մեկնելու դէպի ֆիլմի մեքենան որը իրեն կը սպասէ կազմ ու պատրաստ։

Բայց չեմ կարող։ Հարց մը ևս։

— Պ. Շահխաթո՛ւնի, ժողովուրդը անհամբեր կ'սպասէ, որ դուք շուտով երեւաք նաև հոս, հայ. կ. բեմին վրայ։

— Շուտո՛վ, շուտո՛վ։ Ուրախ եմ որ մեր ժողովուրդը այդպէս կարօտը ունի արուեստի, [illegible] վայելքներուն։

Անհուն շնորհակալութեամբ, ձեռքի ջերմ սեղմումով մը երբ մեծատաղանդ արուեստագէտէն հրաժեշտ առնելով կը պատրաստուէի դուրս գալ սենեակէն՝ ահա յանկարծ դուռն է որ կը զարնուի և ներս կը մտնէ երկարահասակ, վայելչագէմ, առոյգ մարմնով, մօրուսը հազիւ եկած մարդ մը։

— Կեցցէ՛, պատրա՛ստ էք արդէն։ Մեկնինք։

Խօսողը Ֆրանսայի յայտնի և անուանի դերասան Ժան Միւրան է, որ եկած է Շահխաթունիին հետ մեկնելու դէպի այն վայրը՝ (Պէյրութի մէջ) ուր պիտի «Շաթըլէն տիւ Լիբան»ի ֆիլմին մէջ քանի կարևոր գործողութիւնները առնուին այսօրուընէ սկսեալ։

Ու երբ, Շահխաթունին մէկ կողմէ Ժան Միւրայի հետ կը խօսէր, միւս կողմէ չէր մոռցած մինչև դուռ ինձ ընկերանալու վերջին անգամ՝ ուրախութեան, շնորհակալութեան և ցտեսութեան խօսքերով։ Ցտեսութիւն՝ որովհետև հայ նշանաւոր արուեստագէտը ցանկութիւն յայտնեց մեկնելէ առաջ անգամ մը այցելել «Ազդակ»ի խմբագրատունը։

(Շար. Ա. էջի Դ. սիւնակէն)

շինութիւններով կը մնայ թրքական սեփականութիւն։

10. Թուրքիոյ Ազգային Մեծ Ժողովի կառավարութիւնը համաձայն է ֆրանսական ընկերութեան յանձնելու ֆրանսական կառավարութեան [illegible], Բոզանթիէն մինչեւ Մծբին, Ատանայի Վիլայէթի ճիւղաւորութեամբ երկաթուղագծի արտօնութիւնները եւ անոնց հետ կապուած առեւտրական շահագործման իրաւունքները։

Թուրքիան իրաւունք ունի զինուորական մասեր եւ ապրանքներ փոխադրելու համար օգտագործել Սուրիոյ սահմաններուն մէջ գտնուած Մէյտան Էքպէզէն մինչեւ Չէլապ պէյ երկաթուղագիծը։ Սուրիան նոյնպէս իրաւունք ունի զինուորական մասեր եւ ապրանք փոխադրելու համար օգտագործել Թուրքիոյ մէջ գտնուող Չէլապ պէյէն մինչեւ Մծբին երկաթուղագիծը։

11. Այս համաձայնութիւնը վաւերացման ենթարկելէ յետոյ, Թուրքիան եւ Սուրիան կը կազմեն յանձնախումբ մը՝ մաքսային համաձայնագիր մը պատրաստելու համար։ Այս համաձայնագրի պայմանները եւ գործադրութեան պայմանաժամը կ'որոշէ վերոյիշեալ յանձնախումբը։ Մինչեւ մաքսային համաձայնագիր կազմելը երկու կողմերը իրենց կը վերապահեն գործելու ազատութիւնը։

12. Հալէպ քաղաքէն դէպի Հիւսիս գտնուող շրջանը երկու կողմերը կը սահմանորոշեն արդարութեամբ։ Հալէպին մօտ շրջանը կ'օգտուի Թուրքիոյ սահմաններուն մէջ գտնուող Եփրատ գետի ջուրէն։ Ութերորդ կէտով որոշուած սահմաններու մէջ գտնուող նստակեաց և կիսաթափառական ազգաբնակութիւնը կրնայ օգտագործել իր արօտատեղերը և հողամասերը։ Սահմանագծի երկու կողմերու ազգաբնակութիւնն իրաւունք ունի անցնելու սահմանը՝ անոնց գոյքերով, ընտանիքներով, անասուններով, երկրագործական արտադրութիւններով, առանց որեւէ հարկ վճարելու իր գտնուած տեղին վրայ։

Ստորագրուած է.

Ֆրանսական կառավարութեան լիազօրութեամբ

Ֆրանկլէն Բույոն.

Թուրքիոյ Ազգային մեծ Ժողովի լիազօրութեամբ

Եուսուֆ Քէմալ պէյ»

Այս համաձայնագրի վեցերորդ յօդուածով, ինչպէս որ տեսանք, կը շօշափուէր «փոքրամասնութեանց իրաւունքը» Թուրքիոյ մէջ։ Թուրքիան, սակայն, փոքրամասնութիւններու խնդիրը լուծած է։ Ըստ իր պաշտօնական կոչումին ան բանի ուժով ստիպած է փոքրամասնութիւն կազմող ժողովուրդներուն՝ հրապարակաւ հրաժարիլ իրենց իրաւունքներէն։ Այսպիսով, ուրեմն, փաստօրէն արդէն իրենց ոյժը կորսնցուցած են համաձայնագրի առաջին վեց յօդուածները։

Եօթերորդ յօդուածով, Թուրքիան յաջողած է իր ազդեցութիւնը ապահովել Ալէքսանտրէթի հինգ հազար քառ. քիլօմէթր տարածութիւն ունեցող շրջանի վրայ։ Այս յօդուածէն թեւ առած, Իզմիրի երեսփոխան Մահմուտ Էսատ պէյ ապարդիւն աղմկեց Թուրքիոյ Ազգային մեծ Ժողովին մէջ իմանալու համար թէ՝ այդ շրջանի նկատմամբ կը գործադրուի՞ն արդեօք համաձայնագրով ընդունուած պայմանները։

Ութերորդ յօդուածի մասնանշած սահմանագծի ճշդման համար կազմուած յանձնաժողովներու անօգուտ չարչարանքը յայտնի է։ Երկաթուղագծին վերաբերեալ վերջին համաձայնագիրը նոյնպէս արդէն մասնաւորապէս չլուծեց սահմանի ապահովութեան խնդիրը։ Աւազակութիւններ, սպանութիւններ, աւարառութիւններ սահմանագլուխներուն վրայ միշտ կան։ Մաքսանենգութեան Թուրքական անախորժ աղմուկէն յետոյ, հիմա ալ անակնկալ «Ճումհուրիէթ»ի հաւարը՝ «զինեալ հրոսախմբերու» մասին։

Համաձայնագրի միւս յօդուածներու իմաստը պարզ է։

Ժողովրդական առած մը կայ թէ՝ «չկայ կրակ՝ առանց ծուխի»։ Թուրքիան Ֆ. Բույոնի և Ե. Քէմալի համաձայնագրով գրաւեց 25 հազար քառ. քիլօմէթր տարածութիւն։ Հիմա նորէն ծուխ կը տեսնուի։ Թերեւս արիւնկզակ Թուրքիան ախորժակը կը սրէ նոր «պատառներ» կլանելու...

Ա. ԱՐՇԱԿՈՒՆԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՌԵՔԼԱՄԻ
ՇԱՏ ՏԱՐՕՐԻՆԱԿ ՁԵՒ ՄԸ

Վերջերս Շիքակոյի մէջ օր ցերեկով ամբոխը ականատես եղաւ խիստ յուզիչ դէպքի մը։ Ադամս փողոցի մէկ անկիւնը մը երկրորդ յարկի յուսամուտի ապակիները մեծ շառաչիւնով փշրուեցան և անակնկալօրէն, յուսամուտին առջեւ կանգնեցաւ երիտասարդ կին մը, մահուան դողը իր դէմքին։ Փողոցին մէջ անցորդները վկայ եղան այս դէպքի շարունակութեան։

Այսպէս, երիտասարդ կինը վերցնելով փաթթուեցաւ յուսամուտին առկ գտնուող սիւնի մը և անհամբերաձայնօրէն ճչաց այդ վիճակին մէջ։ Պարզ էր որ ան քաջութիւն չունէր վար ցատկելու։

Բայց ահա, ճիշդ այդ վայրկեանին, կնոջ ետեւէն յուսամուտին մէջ երևցաւ երիտասարդ մը, որ նոյնպէս արտակարգօրէն յուսահատ տեսք ունէր։ Հապշտապ շարժումով երիտասարդը սկսաւ յուսամուտին ամրացնել պարանէ հիւսուած սանդուխ մը։ Երբ սանդուխը արդէն պատրաստ էր, երիտասարդը սկսաւ յուզուած եղանակով համոզել կինը վար սահիլ դէպի փողոց։ Կինը նորէն անվճռական էր, սակայն, դիտելով սենեակը, ուրկէ փախած էր, վայրենի ճիչ մը արձակեց և արագօրէն սկսաւ արհեստական սանդուխէն վար սահիլ։ Երիտասարդ պարոնը նոյն արագութեամբ հետեւեցաւ անոր։

Հիմա արդէն յուսամուտին մէջ յայտնուեցաւ երրորդ անձնաւորութիւն, ճաշակով հագնուած պարոն մը, սպիտակ մազերով։ Ատրճանակը ձեռքը, ան կը գոչէր.

— Դուն խաբեցիր զիս և տասը համար ալ պիտի պատժուիս։

Լսուեցաւ ատրճանակի հարուած մը, որուն յաջորդեց երկրորդը, երրորդը... ամբոխը փողոցին մէջ խուճապի մատնուեցաւ։

Ատրճանակ կրակողի զայրոյթը իր գագաթնակէտին հասած էր։ Անընդհատ կրակելով, ան նոյնպէս սկսաւ վար սահիլ սանդուխէն, մինչ կինը մայթերու վրայ հազիւ հասած, գետին փռուած էր։

Երիտասարդ պարոնը, կանգնած՝ կնոջ քով, վճռականօրէն իր դէմքը դարձուց դէպի կրակողը, որ նոյնպէս հասաւ փողոցը և սկսաւ այս անգամ ուղղակի կրակել երիտասարդին վրայ։

Ամբոխը գրգռուեցաւ։ Կը լսուէին ոռնոցներ, աղաղակներ.

— Օգնեցէ՛ք, օգնեցէ՛ք, ոստիկա՛ն...

Գետին պառկած կինը, բոլորովին անսպասելի կերպով վեր ելաւ, հագուստները սրբեց և ժպտելով, ձեռքը պարզեց ատրճանակ կրակողին և ապա դարձաւ ամբոխին ու հետևեալ... րէքլամը ըրաւ.

— Պարոնա՛յք, դուք տեսաք միայն առաջին մասը այն վէպին, որ վաղը պիտի սկսի լոյս տեսնել «Շիքակօ Ժըրնըլ» թերթին մէջ..

Ապա, այս ներկայացման բոլոր դերակատարները նստան իրենց համար սպասող ինքնաշարժի մը մէջ և աներեւութացան, մինչ խուճապահար ամբոխը դեռ ուշքի եկած չէր...

ԽՆԱՄՔՈՎ ՀԱԳՈՒԷ

Մարդիկ իրապէս կը սիրեն կանանց արտակարգօրէն շքեղ հագուածքը։ Հօլիվուտի 20է աւելի նշանաւոր այր—աստղերը զանազան կարծիքներ կը յայտնեն այս հարցի մասին։

«Հագուածն է մարդուն հոգին» առածը՝ Հօլիվուտի օրուան նշանաբանն է։ Այնքան ատեն որ ֆիլմ—քաղաքներ, ֆիլմ—արտադրողներ, անօրէններ ու գլխաւորներ այր—մարդիկ են և Հօլիվուտ ալ գեղեցիկ կիներով լեցուն՝ հագուստեղէնը ուշադրութիւնը գրաւելու գլխաւոր միջոցն է։

Առեւտրական մրցակցութեան պատճառաւ, գիշերազգեստներ, կանանց բոց բուալքեներ, ապլիքական կարճ ճերմակեղէններ և ադամանդազարդ կօշիկներ՝ իբր նորաձևութեանց մագնիսացնող նմոյշներ՝ առանց կը կատարեն Հօլիվուտի համանուն, համբաւաւոր ծառուղիին վրայ։

Այդպէս հագուած կինը կը սիրեմ, յայտարարեց Ուօրնըր Պաքսթըր պայմանաւ որ յատուկ չի-ցուի այլ նրբաճաշակ։ Լաւ հագուած կին մը, կրնայ ուրիշներէն զատորոշուիլ առանց չափազանցութիւններու դիմելու։

«Կարելի է տխմար կոչեն զիս» կ'ըսէ Սբէնսըր Թրէյսի, բայց արտառոց կերպով հագուած կիներու խումբի մը մէջ, անհանգիստ կ'ըլլամ։ Կ'ատեմ փառաւոր երևնալու փափաքող և շատ մը ադամանդէ զարդեղէններ կրող կիները։ Իրապէս սիրուն կին մը պէտք չունի մեծածախս հանդերձանքի։ Մեծագոյն գեղեցկութիւնը պարզութեան մէջ է։

Հօլիվուտի «ցերեկոյթի կուռք» Քալէրն, դիտել կուտայ թէ, բնաւ չի հանար մութ գոյն հագուստներու բարդութեանց և փաղփաղուն նորոյթներու հետևողներուն։ Միայն պարզ, բայց լաւ կարուած զգեստներ կը նախընտրէ։ Լաւ հագուիլը, կ'ըսէ, արտառոց ձևեր առնել ու ոսկեղէններով պճնազարդուիլ չի նշանակեր։

Չափազանցուած նորոյթները, յաճախ, հասարակութիւնը ապշեցնելու բնոյթ ունին բայց անխորհուրդ կիներու կողմէ ընդօրինակուելով, կ'ըլլան հանրային նորաձևութիւն։

Եթէ կին մը կրնայ իր հմայքը, կակիկ հագուստով մը բարձրացնել, զերծ կը մնայ մարդոց իր վրայ սեւեռող աչքերէն։

Սինէմայի կամ թատրոնի դերասանուհի մը, իր գործին բերմամբ, ստիպուած է ճոխ հագուիլ, շուրջիններուն ուշադրութիւնը գրաւելու և անոնցմէ գնահատուելու համար։ Բայց պէ՞տք է որ իւրաքանչիւր կին անոր հետևի։

Ճօն Պօլզ կնոջ հագուածքին նուրբ ու աղուոր մանրամասնութիւնները թէև չի փափաքիր քննադատել (որովհետև այդ գործը էգական սեռի ուսերուն կը ծանրանայ), բայց գեղեցիկ կինը, գեղեցիկ հագուստներու մէջ կ'ուզէ տեսնել։

Աւելի լաւ է ծիծեռնակ կին մը քան սիրամարգի հագուստով փքացող մը։

Մարդկութեան ջախջախիչ մեծամասնութիւնը ունի հագուելու տարրական և բնածին ճաշակ։

«Իմաստուն մարդ մը երբեք միջամուխ չըլլար կնոջը ընտրած հագուստին» կ'ըսէ Ուօլթըր Հըսթըն։ Եթէ մարդ ամուսնացած է, կնոջը ունեցած բնութեան և ճաշակին թող ընտելանայ, հակառակ պարագային չամուսնանայ։

Կատակերգակ Ջէնալլը «մոռցա՞ք» կ'ըսէ. հողաթափի տեղ գործածուած այծի մորթէ շինուած արեխներու նորաձևութիւնը»։

Ի՛նչ մեծ տարբերութիւն անցեալ ու ներկայ քաղաքակրթութիւններու միջև։ Բայց [illegible] դատողութիւններու դարն է։

Թարգմ. Ս. Ց.

ՍԵՆԵԱԿ Կ'ՈՒԶՈՒԻ
Վարձու սենեակ մը կ'ուզուի, օդասուն եւ արեւոտ։
Դիմել «Ազդակ»ի։

ՀԱՅԿ. ԿԵԱՆՔ

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳՈՐԳԵՐԸ

Հմայեակ Սրընեան կը գանգատի գորգագործութեան մասին։

Հայաստանի գլխաւոր արհեստներէն մէկն է գորգագործութիւնը, որ այս վերջին տարիներում իր արտադրութիւններով մեծ համբաւ ստացաւ ամբողջ Ռուսիոյ մէջ եւ արտասահմանի շուկաներում վրայ։ Ներկայիս ալ ամէն պայման ունի զարգանալու եւ աւելի լաւ որակով գործեր տալու, սակայն կարգ մը խոչընդոտներ կան,— ահա թէ ինչու օր քան օր կ'ընկնի գորգագործութիւնը։ Ինչո՞ւ։

Նախ լաւ գործեր պատրաստելու համար անհրաժեշտ է օգտագործել զտուած բուրդը, այն ալ բնական,— այդպէս կընեն բոլոր գեղջուկները, որոնք իրենց ընտանեկան պահանջներուն համար գորգ կը գործեն։ Բայց գորգագործական ընկերութեան բուրդ տալու խնդիրը կախում ունի «Անասնա» ընկերութեան ճմանանոցէն։ Ինչ տեսակ բուրդ որ տայ, պէտք է առնեն, թէ չէ այդ ալ չեն ունենար։ Եւ այսպէս ընկերութիւնը կրնայ գործել իրեն ամենէն աւելի անհրաժեշտ նիւթէն բուրդէն, քանի որ չի կրնար ուրիշ տեղէ բուրդ գնել։ Գորգի հենքին համար կ'օգտագործուի բամպակէ թել, որ կը հայթայթէ Լենինականի հիւսուածեղէնի գործարանը։ Այս գործարանը, փոխանակ լաւ թել տալու, կուտայ անհաւասար թել մը, այս պատճառով գորգերուն արժէքը կ'իջնայ, քանի որ թելերը շուտով կը փրթին։ Կարելի չէ՞ միթէ տարին մէկ ամիս մէկ կամ երկու մեքենայ յատկացնելով, թել պատրաստել միայն գորգագործութեան համար։

Լաւ գործեր պատրաստելու համար անհրաժեշտ է նաեւ լաւ ներկ ունենալ, Ընկերութիւնը, որ ներկ պիտի հայթայթէ գորգագործական ընկերութեան, ոչ միայն լրիւ չի կատարեր իր պարտականութիւնը, այլ եւ դրամական դժուարութիւններ կը յարուցանէ գորգագործութեան առջեւ, որ առանց ատոր ալ կը ճնշուի դրամական միջոցներու պակասէն։ Ետոյ, իր հայթայթած ներկերը չեն համապատասխաներ պահանջուած գոյներուն։ Գորգագործը, չգտնելով պահանջուած գոյները, կ'օգտագործէ ձեռքը հասած ներկը եւ գորգին որակն է որ կ'իջնայ։

Լաւ գործեր ստեղծելու համար, դարձեալ, անհրաժեշտ է բուրդը լաւ լուալ եւ լաւ մանել։ Բուրդը մնալով խոնաւ մթերանոցներու մէջ կամ մնալով անձրեւի տակ, կը փտի։

Անհրաժեշտ է [illegible] վերաբերում եւ ուշադիր աշխատանք։

ԵԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ՑԱՆՑԵՐ

Երեւանէն կը հեռագրեն Պրոլետարի (13 օգոստ.)

Աւարտած է Զօրագէս—Ղարաքիլիսա ելեկտրական գծին շինութիւնը եւ յանձնուած շահագործման։ Այս գծով 110,000 վոլթ ելեկտրական հոսանք կը տրուի Ղարաքիլիսայի քիմիական գործարանին, որուն շինութիւնն ալ մօտ է աւարտելու։ Գծին երկարութիւնն է 22,5 քիլոմեթր։

Մշակուած է նաեւ ծրագիր մը, Քանաքեռ ելեկտրակայանէն եւս ելեկտրական հոսանք հասցնելու Ղարաքիլիսա։ Գծին [illegible] մասին անհրաժեշտ քննութիւնները վերջացած եւ շինարարական աշխատանքները սկսած են արդէն։

ԴԵՊԻ ԱԼԱԳԵԱԶ

«Դինամօ» ընկերութեան Հայաստանի մասնաճիւղը «ալպինական արշաւ» մը կազմակերպած է դէպի Ալագեազ, որուն գագաթը ծովուն մակերեսէն 4,095 մեթր բարձր է։ Արշաւին կը մասնակցին Երեւանի եւ Լենինականի «ալպինականներ», թիւով 1000 հոգի, որոնք յետոյ գագաթը պիտի բարձրանան երկու ուղղութեամբ։

Կարդացէք և Տարածեցէք
«ԱԶԴԱԿ»Ը

ԱԶԴԱԿԻ ԹԵՐԹՕՆԸ

ԳԱՐԱՄԱԶՈՎ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐԸ

Թարգմ. ԵՂԻՇԷ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

Հեղինակ ՖԻՕՏՈՐ ՏՈՍԹՈԻԵՎՍՔԻ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

Բ. ԳԻՐՔ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ՄԸ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

Քիչ վերջ, Ալիօշա իր հօր յայտարարեց թէ մտադրած էր վանք մտնել, թէ վանականները ընդունած էին զինքը և թէ հայրական արտօնութեան միայն կը սպասէր։ Ծերունին արդէն գիտէր թէ Սթարեց Զոսիման «մեղմաբարոյ տղուն» վրայ խորունկ տպաւորութիւն մը գործած էր։

— Այս Սթարեցը վանականներուն ամենապատուաւորն է անտարակոյս, ըսաւ լռութեամբ մտիկ ընելէ վերջ, առանց զարմանք արտայայտելու։ Հը՛մ... ուրեմն անոր հետ ապրիլ կ'ուզես այլևս, իմ քաղցր տղաս....։ (Կէս մը գինովցած էր։ Ժպտեցաւ տարօրինակ ժպիտով մը որ յատուկ է գինովներուն միայն)։ Հը՛մ... կը զգայի թէ հոս պիտի հասցնէիր խնդիրը։ Գիտէ՞իր թէ կը զգայի այս բանը։ Լաւ. գիտէի թէ այս ճամբան պիտի բռնէիր։ Լաւ. ուրեմն, թո՛ղ ըլլայ, երկու հազար րուբլի ունիս, այդ է քու օժիտդ։ Գալով ինծի, իմ հրեշտակս, ես չպիտի լքեմ քեզ։ Պիտի տամ ինչ որ պէ՛տք ըլլայ և ի՛նչ որ ուզուի ինծմէ։ Եթէ բան մը չուզեն, չպիտի պնդեմ սակայն, գիտեմ որ թռչունէ մը աւելի բան չես սպառեր, շաբաթը կոպեկի երկու հատի՛կ միայն։ Հը՛մ... վանակա՞ն ըլլալ կ'ուզես ուրեմն։ Հաւատա՛ ինծ, Ալիօշա, կը ցաւիմ վրադ, անկեղծօրէն կը սիրեմ քեզ.... Բայց, լաւ է ի վերջոյ. դուն պիտի աղօթես մեզ մեղաւորներուս համար, որովհետև մեր մեղքերը անթի՛ւ են։ Շատ անգամ հարցուցած եմ ինքզինքիս թէ ո՞վ պիտի աղօթէ ինծի համար։ Իմ քաղցր տղաս, դուն լաւ գիտես թէ ես շատ մեծ բան մը չեմ հասկնար միւս աշխարհի գործերէն, բայց յաճախ կը խորհիմ այդ մասին...ո՛չ ամէն ատեն, արդէն մարդս մը գիտնալիք բանը չէ։ Մտածած եմ որ կարելի չէ որ սատանան մոռնայ իր գերանդիին վրայ անցնել զիս՝ մահէս վերջ։ Բայց ի՞նչ է այդ գերանդին, ինչէ՞ շինուած է։ Ո՞ւր կը պատրաստեն։ Ո՞ւր է գործարանը։ Վանականները կը հաստատեն անտարակոյս թէ դժոխքը առաստաղ մը ունի, ես պատրաստ եմ հաւատալու դժոխքի մը գոյութեան, այո՛, բայց առանց առաստաղի կ'ըմբռնեմ զայն։ Առաստաղ չկա՛յ, արդէն աւելի նուրբ և աւելի արդիական է, ինչպէս բողոքականներու մօտ։ Բայց առաստաղո՞վ է թէ ո՛չ։ Միայն թէ, առաստաղ չկայ, ու եթէ գերանդի չկայ, ինչպէ՞ս սատանան ձեռք պիտի անցնէ զիս։ Եւ ո՞ւր է արդարութիւնը այն ատեն։ Պէտք է հնարել այդ գերանդին ինծի, ինծի՛ համար միայն, որովհետև դուն չես կրնար հասկնալ թէ ի՛նչ սարսափելի մարդ մըն եմ ես, Ալիօշա՛։

— Բայց գերանդի չկայ, ըսաւ Ալիօշա լրջօրէն ու մեղմօրէն։

— Այո՛, գերանդիներու շուքերը միայն, գիտեմ, ինչպէս դժոխքին համար կ'երգէ ֆրանսացի բանաստեղծը.

Խոզանակի մը ստուերով
Ցեսայ ստուերը կառապանի մը
Որ կը շփէր ստուերը կառքի մը։

Բայց ինչէ՞ն գիտես թէ գերանդի չկայ։ Ուրիշ տաղմոս մը պիտի երգես երբ վանականներու քով ըլլաս։ Է՛հ, գնա՛, ճշմարտութիւնը անոնց քով գտնես թերեւս։ Երբ գտնես, եկուր ինծի ալ ըսէ։ Միւս աշխարհին համար մեկնումը աւելի դիւրին պիտի ըլլայ ինծի երբ որոշապէս գիտնամ թէ ի՛նչ կ'անցնի կը դառնայ հոն.... Աւելի զատ, քեզի աւելի յարմար պիտի ըլլար ապրիլ անոնց հետ քան աղջիկներով շրջապատուած ծերունի գինովի մը հետ։ Արդէն ի վերջոյ պիտի աւրուիս հետս։ Չխորհիս թէ այնպէս կը մտածեմ որ երկար ատենի համար կը բաժնուիս ինձմէ, դուն պիտի նետես առաջին կրակդ, ու պիտի մարի ան, ու հոս պիտի գաս զիս գտնելու։ Ես պիտի սպասեմ քեզի, որովհետև գիտեմ թէ աշխարհիս մէջ միա՛կն ես որ չդատապարտեր զիս, իմ քա՛ղցր զաւակս, լաւ կը զգամ այդ բանը, ու չե՛մ կրնար չզգալ զայն....

Սկսաւ լալ։ Զգայնոտ էր. չար բայց զգայնո՛տ։

V

Ընթերցողը, Ալիօշան թերևս նկատեց ֆլեգմար, հիւանդկախ, տխեղծ ու քիչ զարգացած էակ մը։ Ընդհակառա՛կը, այդ շրջանին, ան կորովի, սէգ տղայ մըն էր, վարդագոյն այտերով, գորշ աչքերով, մեծ ու յստակ, շատ առողջ, շատ գեղեցիկ, միջակէն վեր հասակով, շագանակագոյն մազերով և ձուաձև ու կանոնաւոր դէմքով մը։ Անտարակոյս, այս բոլորը արգելքներ չեն մոլեռանդութեան ու միսթիքականութեան դէմ։ Բայց կը վստահեցնեմ թէ Ալիօշա ունէր ամենէ՛ն իրապաշտ խառնուածքը։ Անշուշտ կը հաւատար հրաշքներուն, բայց ինք ա՛յն իրապաշտներէն էր, որոնց քով հաւատքը հրաշքին հետեւանքը չէ, այլ հրա՛շքը հաւատքին հետեւանքը։ Եթէ իրապաշտ մը կը յաջողի հաւատալ, իր իրապաշտութի՛ւնն է որ ընդունիլ կուտայ այդ հրաշքը։ Թովմաս առաքեալ կը յայտարարէ թէ չպիտի հաւատայ տեսնելէ առաջ, բայց երբ կը տեսնէ կ'աղաղակէ, «Տէր իմ և Աստուած իմ»։ Հրա՞շքն է որ հաւատք ներշնչեց իրեն։ Ամենէն հաւանականը [illegible] է։ Ան ունեցաւ այս հաւատքը անոր համար որ կը բաղձար զայն, ու ներքնապէս ունէր զայն, նոյնիսկ ըսելէ առաջ. «չպիտի հաւատամ եթէ չտեսնեմ»։

(29)

(Շար.)

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Ն. Վ. ՖԷՅՍԱԼ ԹԱԳԱՒՈՐ ՈՉ ԵՒՍ Է

Մեր թերթը մամուլին յանձնելու միջոցին ամենախոր ցաւով տեղեկացանք որ Իրագի Ն. Վ. թագաւոր Ն. Վեհափառութիւն Ֆէյսալ սրտի կաթուածէ մը մեռած է Զուիցերիոյ մէջ, սուգի եւ ցաւի մատնելով ամբողջ արաբական աշխարհը:

Ն. Վեհափառութիւնը վերջերս Իրագի մէջ ծագող խլրտումներն ու շարժումները զսպելէ ու խաղաղեցնելէ վերջ մեկնած էր Զուիցերիա, կազդուրուելու համար: Հեռագիրները կը հաղորդեն որ Ֆէյսալ թագաւոր Զուիցերիական հող առաջին ոտք դրած րոպէին հոգին աւանդած է:

Ֆէյսալ թագաւորի մահով ամբողջ Արեւելքը կը կորսնցնէ կարող եւ խաղաղասէր դիւանագէտ մը, իսկ արաբ ժողովուրդը կը զրկուի հայրենասէր եւ ժողովրդանուէր վեհապետէ մը:

ՆՈՐ Բ. ԳՈՄԻՍԷՐԸ ՃԱՄԲԱՅ ԵԼԱԾ Է
ԱՄՍՈՅՍ 15ԻՆ Պ. ՏԸ ՄԱՐԹԷԼ
ՊԷՅՐՈՒԹ ՊԻՏԻ ՀԱՍՆԻ

Փարիզ 7 սեպտ.— Պ. Փօլ Պօնքուր, Ֆրանսայի արտաքին նախարարը, երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ Սուրիոյ Բ. Գոմիսէր պ. Մարթէլի հետ որ տեւեց երեք ժամ։

Պ. տը Մարթէլ Ֆրանսայի մայրաքաղաքը պիտի ձգէ վաղը, մեկնելու համար Պէյրութ: Պ. տը Մարթէլ Արտաքին Նախարարութենէն հարկ եղած բոլոր ծանօթութիւններն ու հրահանգները ստացած է այս շաբթուան ընթացքին։

Փարիզ.— Պ. Տալատիէ, այսօր, կէսօրէ վերջ ընդունեց պ. տը Մարթէլը՝ Պ. Փօլ Պօնքուր ներկայ գտնուած է տեսակցութեան։

ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՐՈՒԱԾ ՔՈՒՊԱՅԻ ՄԷՋ
Նախագահ Սէսփէտէս Կը Հրաժարի
ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ ՄԱՐՏԱՆԱՒԵՐ ԿԸ ՂՐԿԵՆ

Հավանա 7 սեպտ.— Ըստ «Ասօշիէյթըտ Փրէս»ի, վերջին գիշեր, բանակի եւ նաւատորմի զինուորներն ու ենթ-սպաները, մերժելով հնազանդիլ իրենց մեծերուն, բանակի եւ նաւատորմի հրամանատարութիւնը ձեռք առին։ Ըմբոստները շրջագայեցին քաղաքի ռազմական յարմարութիւն ունեցող կէտերուն վրայ, եւ գնդացիրներ զետեղեցին։

Շարժումին ղեկավարն է յիսնապետ Վուլֆէնէիօ Պաթիսթա, որ նախկին օղագրող մը եղած է դատարանին մէջ։ Ըմբոստները իրենց շարժումին պատրուակ ցոյց կուտան՝ կառավարութեան դիտաւորութիւնը իրենց ռոճիկի նուազեցման։

Ակնարկելով Քուպայի վերջին պետ. հարուածին և կղզւոյն վրայ պայթող փոթորիկին, «Եղերական մը 3 արարով» խորագրին տակ «Ասօշիէյթըտ Փրէս» Թատերախաղին իբրև տեսարան ցոյց կուտայ փոթորիկը և իբրև 3 արարներ պետական հարուածին իրարայաջորդ փուլերը. այսինքն նախագահ Սէսփէտէսի այցելութիւնը փոթորկէն վնասուած շրջաններուն մէջ և յեղափոխութեան ծագումը։ Սէսփէտէսի հրաժարեցումը եւ վերջապէս տեսակ մը Սովիէթ վարչաձեւի հաստատումը կղզիին մէջ։

Սանթա Քլարա 6 սեպտ.— Շաբաթէ մը ի վեր Քուպայի վրայ փչող ամպրոպը 300 զոհեր եղած է։ Բաց աստի մեծ վնասներու ենթարկուած են շաքարի պահեստները եւ զանազան ցանքերը։ Միայն Իզապէլլա Ճէզակայի մէջ փճացած են 400 հազար տոպրակ շաքար, Սակալա Կարայի մէջ ալ 116 հազար պարկ։ Ծովուռոյց մը ցամաք նետած է բազմաթիւ նաւեր. նմանապէս իտալ. «Հումանիթաս» նաւը, որ ծովեզրէն կէս մղոն դէպի ցամաքի ներսը կը գտնուի. չափազանց վնասուած վիճակի մէջ:

Հավանա 6 սեպտ.— Բանակի եւ նաւատորմի ըմբոստութիւնը ծաւալած է նաեւ ոստիկանութեան մէջ։ Նկատի ունենալով մտահոգիչ կացութիւնը, նախագահ Սէսփէտէս Սանթաքլարայէն մայրաքաղաք կանչուած է։ Շարժումին ղեկավարող յիսնապետ Պաթիսթ կը յայտարարէ թէ իրենց դիրքը պիտի լքեն այն ատեն միայն երբ իսկապէս յեղափոխական կառավարութիւն մը հաստատուի։

Հավանա 7 սեպտ.— Պ. Սէսփէտէսի Օրթիզի կառավարութիւնը հրաժարեցաւ։ Ըմբոստները բանտարկեցին սպաները եւ ազատ արձակեցին նախկին բանտարկեալները:

Սանթիակօ (Քուպա) յեղափոխութիւնը տարածուած է նահանգներուն մէջ։ Յեղափոխականները յիսնապետներ կը նշանակեն՝ կարեւոր պաշտօնները ղեկավարելու համար։

Հավանա 7 սեպտ.— Մ. Նահանգները կ'իմացնեն թէ կեդր. կառավարութիւն մը միայն պիտի ճանչնան իբրեւ հետեւանք նախագահ Րուզվէլթի որոշումին, զոյգ պատերազմ. նաւեր ճամբայ ելած են դէպի Քուպա։

Պ. Լէյկի Ազգ. Յուղարկաւորութիւնը

Փարիզ 6 սեպտ.— Պ. Լէյկի ազգ. յուղարկաւորութիւնը տեղի ունեցաւ այսօր, անհամար խռնուող ժողովուրդի մը ներկայութեանը։ Յուղարկաւորական Թափորին կը մասնակցէին Նախագահները հանրապետութեան և խորհրդարանի. Փարիզ գտնուող Խորհրդարանականները, բանակի և նաւատորմի սպայակոյտներուն ներկայացուցիչները, օտար նաւատորմի պատուիրակներ, դիւանագէտ կազմը եւն. եւն. սեւ շղարշէ ժապաւէններով կապած էին փողերն ու թմբուկները։ Ճանապարհի ընթացքին, սեւով պատած էին բոլոր ջահերը։ Ծովային հրացանակիրները կը կազմէին շքախումբը։

Եռագոյնով ծածկուած դագաղը դրուած էր հրետանիի մթերատարի մը վրայ որուն հետեւող 3 հրասայլեր կը կրէին անթիւ ծաղկեպսակները։

Թափորը պահ մը կանգ առաւ Խորհրդարանին եւ Արտաքին Գործոց Նախարարութեան առջեւ։ Եկեղեցական արարողութիւնը կատարուեցաւ Էնվալիտներու պատմական մատրան մէջ։ Այնուհետեւ, վարչապետ, Պ. Տալատիէ պերճախօս դամբանականով մը դրուատիքը ըրաւ հանգուցեալ նախագահին և անոր հանրօգուտ գործունէութեան. «Իր կազմակերպած ֆրանս. նաւատորմին մէջ Լէյկի տեսնել ուզածը՝ ազգային պաշտպանութեան էական տարրն էր, որ միանգամայն կարեւորագոյն միջոցն է՝ 3 կողմէ ծովերով շրջապատուած երկ իմ, համար աշխարհի մէջ երկրորդ գտնուող իր ընդարձակ գաղթավայրերուն տէր մնալու, ներկայ գտնուելու ամէն տեղ, մասնակցելու բոլոր գործնէութեանց եւ հարաւեւելու քաղաքակրթութեան բոլոր հասանքներով...»։

Ֆրանսեւբրիտ. խորհրդակցութիւնները

Փարիզ 7 սեպտ.— Անգլօ-ֆրանս. խօսակցութեանց մասին «Էքսէլսիօր» կը գրէ թէ բրիտ. դահլիճի վերջին ժողովին մէջ խորհրդակցութեան դրուած կարեւորագոյն հարցը եղած է զինաթափութիւնը:

Դիտել կը տրուի թէ Գերմանիոյ անցուդարձերը՝ մինչեւ վիճաբանութիւնները դիւրացնելու բնոյթ չունին: «Անգլիոյ մէջ վերջապէս կ'սկսին հասկնալ հողային պահանջ մը չունեցող եւ իր նիւթական ու բարոյական շահերով դէպի խաղաղութիւն ձգտող Ֆրանսայէն իր ազգ. պաշտպանութեան անհրաժեշտ տարրերը լքել պահանջող թէզին անհեթեթ հանգամանքը, վերստին սպառազինուած մոլեռանդ Գերմանիոյ մը առջեւ։

Յանդուգն սեղանաւորներ

Շիքակօ 7 սեպտ.— Նախ. Րուզվէլթ, կոչ մը ուղղելով սեղանաւորներուն, պահանջեց որ առաւելագոյն վարկ բանան առեւտուրին, տնտես. վերականգնումին յաջողութիւնը ապահովելու համար։ Ան յայտարարեց թէ երկիրը աւելի քան երբեք, պէտք ունի «յանդուգն սեղանաւորներու»։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՂԱԶԻՐԻ ՄԷՋ
տնկացի մը կը սպաննէ ՀԱՅ ՄԸ ԵՒ ԱՆՁՆԱՍՊԱՆ ԿԸԼԼԱՅ
ՏԱՐԱԲԱԽՏ ՀԱՅԸ ԿՈՒՐԱՆՈՑԻ ՀԱՒԱՏԱՐԻՄ ՍՊԱՍԱՒՈՐՆ ԷՐ ԵՒ ԲԱՑԱՐՁԱԿԱՊԷՍ ԱՆՄԵՂ

Շաս ցխուր դէպք մը պատահած է Ղազիրի մէջ, որուն զոհ գացած են հայ մը՝ Ղազարոս Մարոսեան, տեղւոյն կուրանոցի աշխատաւորներէն, եւ տեղացի մը՝ Նիֆօլա Ավկեա։

Հետեւեալ մանրամասնութիւնները քաղեցինք որոնց մասին.

Կուրանոցի ջուրի խողովակը կանգներ Նիֆօլա Ավկեայի բնակարանին քով կ'ն: Երկու օր առաջ, Նիֆօլայի աղջիկը Վ. ֆօլէք խմցնելու համար ջուրի ծորակը կը հանէ եւ կարգիլէ ջուրի հոսումը Ղազարոս. շատ քաղաքավար կերպով կը դիմէ աղջկան ծնողքին եւ կը խնդրէ որ արգիլեն իրենց աղջիկը խաղալէ ծորակին հետ: Նիֆօլա, սակայն, շատ կոպտ բնութիւն մը ցոյց կուտայ եւ կը հայհոյէ խեղճ հայուն։ Ասով ալ չի գոհանալով, բարկութեան նոպայի մը մէջ, կառնէ զէնքը եւ կը կրակէ Ղազարոսի վրայ, արիւնլուայ գետին փռելով զայն։

Այս ցխուր տեսարանին առջեւ կ'սկըսին պոռալ ու ճչալ ոճրագործի քեռայնիին անդամները եւ կուզեն արգիլել անոր արարքները։ Դրացիներ ալ կը հասնին եւ կուզեն հանդարտեցնել կատղած ոճրագործը որ կուզէր անձնասպան ըլլալ։ Նիֆօլա, ձեռք կանցընէ որսի զէնքը եւ կը կրակէ ներկաներուն վրայ, երկու հոգի ծանրօրէն վիրաւորելով: Անկէ վերջ զղջում զգալով կառնէ ռէվօլվէրը եւ կը փորձէ կրակել գանկին։ Տիկինը կը հասնի եւ կը յաջողի ձեռքէն խլել զէնքը, սակայն անօգուտ, ձեռքի քանի մը հարուածներով Նիֆօլա վերստին կառնէ զէնքը եւ կը կրակէ ճակտին եւ անշունչ կիյնայ գետին։

Լուր կառնէ կառավարութիւնը եւ կը փութայ դէպքին վայրը, ուր կը գտնէ երկու մեռեալները եւ երկու վիրաւորները։

Քննութիւնները ցոյց տուած են որ Նիֆօլա ասկէ առաջ ալ նման ջղային նոպաներ ունեցած է։

ԵՐԿՈՒ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆԸ

Պէյրութի Խառն Դատարանը սնանկութեան վճիռ արձակեց Միխայէլ Ճըրէյսաթիի եւ Քեամիլ Ճամպաթի մասին: Առաջինը Զահլէցի է, իսկ երկրորդը Սայտացի։ Երկուքին ալ ձերբակալումը որոշուած է։

ՀՐԷԱՆԵՐՈՒ ԿՈՉԸ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ

Ֆրանսա հրատարակուած կարգ մը կոչ-թուուցիկներ ղրկուած են Պէյրութի վաճառականներուն, որով նիւթական օժանդակութիւն կը խնդրուի պայքարելու համար Հիթլէրի դէմ։ Թռուցիկը կ'աւելցնէ՝ որ 700,000 հրեաներուն մահուան սպառնալիքներ կուղղուին եւ արիւնը կը հոսի Նազիներու դանակին ներքեւ։ Կոչ կուղղեն պօյքօթի ենթարկելու գերմանական ապրանքները։

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ
ԹՐԻՓՕԼԻԻ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԻՆ
16 - 31 ՕԳՈՍՏՈՍ

ԱՐՏԱԾՈՒՄՆԵՐ

ԱԼԻՒՐ ԵՒ ՑՈՐԵՆ.— Թուրքիայէն դէպի Պաղեստին ղրկուած մեծաքանակ արտածումը զգալապէս նուազեցուցած է ցորենի եւ ալիւրի արտածումը Օգոստոսի 2րդ կիսուն, Ալէքսանտրէթէն 1200 թօն ցորեն ղրկուեցաւ Եաֆֆա եւ Հայֆա Խորաթիկէ եւ Լօյտ Թրիէսթինօ նաւերով։ Ներկայիս, յիսեալ երկու նաւահանգիստներուն համար, հազիւ թէ 50 թօն ցորեն եւ ալիւր կը ղրկուի Թրիփօլիէն. ամէն կէսամսեակին:

ՍԻՍԵՌ.— Արտածումը գրեթէ դադրած է, քանի որ Մարսէյլի վաճառականները 59 Ֆրանքէ աւելի չեն ուզեր վճարել Լաթաքիէի ապրանքին եւ 63 Ֆրանք Թրիփօլիի սիսեռներուն։

ՃԱՄԱՆ ԵՒ ՃԱԳՈՒԽ.— Այս ապրանքներէն 10 թօնի չափ ղրկուած է դէպի Մարսէյլ Անվերս նաւով։

ՀԱՒԿԻԹ.— Մարսէյլի մէջ անակնկալ բարձրացումի մը հետեւանքով, 634 սնտուկ հաւկիթ բեռցուած է Անվերսի վրայ հազարը սնտուկը 400 Ֆրանքի ճաւով։ Ներկայիս գիները աւելի բարձրացած ըլլալով՝ սնտուկը կարժէ 420 Ֆրանք։

ՍՈԽ.— Ամէն կողմէ մեծաքանակ սոխ կը հասնի. տեղւոյն վաճառականները, չի կարենալով ուղղակի ծախել իրենց ապրանքը, ի պահ կը ղրկեն Մարսէյլ. հրապարակը փորձելու համար։ Անվերսով ղրկուած է 1540 տոպրակ լաւագոյն տեսակի սոխ, թօնը 330 Ֆրանքէն, ինչ որ քաջալերական չէ։

ԹՐՄՈՒՍ.— Իտալիան սկսած է հետաքրքրուիլ այս ցեղով: Որոշ քանակով մանր վաճառումներ տեղի ունեցան եւ պիտի արտածուին Ճառաջիկայ «Լոյտ»ով:

ՄԱՏՈՒՏԱԿ (Պօյանքօֆի).— Ընդամէնը 7 թօն ղրկուած է «Անվերս»ով դէպի Մարսէյլ։

ՍԽՏՈՐ.— Մանր մունր առաքումներ եղած են դէպի Փօր Սայտ՝ իբրեւ բրանշակներ ապրանք եւ դէպի Պաղեստին։

ԵԳԻՊՏԱՑՈՐԵՆ.— Հրապարակի վրայ սկսած է երեւնալ նոր բերքը, սակայն, դժբախտաբար, բաւական գինողներ կը պակսին։ Միայն թէ Մարսէյլ եւ Ռօթերտամ կարծես քիչ մը կը հետաքրքրուին. այս պատճառաւ նմոյշներ ղրկուեցան։

ԿԻՏՐՈՆ.— Քաղումը պիտի կ'նայ կատարուիլ մօտ Սեպտ. 10էն եւ արտածումը պիտի սկսի անմիջապէս վերջ։

«Քիփրոս» շոգենաւով 20 թօն սիսեռ եւ չաման ղրկուած է Ալէքսանտրէթի համար եւ 55 թօն ցորեն Հայֆայի համար։ Առաջասանաւերով տրական 50 թօնի չափ այլեւայլ ապրանքներ կ'արտածուին զանազան ուղղութեամբ։

ՀՐԴԵՀ

Առջի օր, Տէվրիս Թապպարաի խանութին մէջ հրդեհ մը ծագեցաւ, առաւօտեան ժամը 10ին։ Իսկոյն հրշէջներ հասան եւ արգիլեցին կրակի տարածումը: Սակայն վնասը շատ մեծ է։

ԳԵՂԵՑԻԿ ԱՂՋԻԿ ՄԸ ՍՊԱՆՆՈՒԱԾ

Լիբանանի եւ Լաթաքիոյ սահմանին վրայ, Վիրաս էլմէնի անուն գեղեցիկ երիտասարդ աղջիկ մը գտնուած է մեռած վիճակի մէջ։ Հասկցուած է որ ոճրի մը զոհ գացած է գեղեցիկ աղջիկը։

Քննութիւնները կը շարունակուին։

ԱՆԳԼԿ. ՄԱՐՏԱՆԱՒԵՐՈՒ
ՖՈՒԹՊՈԼԻ ԽԱՒՄԲԸ ԱՅՍՕՐ
ՊԻՏԻ ՄՐՑԻ ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ Հ.Մ.Ը.Մ.Ի ՀԵՏ

Քանի մը օրերէ ի վեր Պէյրութի ջուրերը հասնող Անգլիական երկու մարտանաւերու նաւաստիները, քիչ մը հետաքրքրութիւն արթնցուցին տօրերէն անդամակցութեամբ Պէյրութի մարզական կեանքին մէջ։

Անոնց առաջին ջրագնդակի (Water-polo) խաղը Պէյրութի B.U.D. խումբին հետ հաւասար արդիւնք տուաւ 2 2ով։

Երէկ հինգշաբթի կ. ե. ժամը 4.30ին ամերիկեան համալսարանի դաշտին վրայ նաւաստիներու ֆութպօլի խումբը հանդիպեցաւ Renaissance-Varsity խառն խումբին, որոնց բացականերուն տեղ առնուած էր կարգ մը ուրիշ խաղացողներ ի շարս որոց ծանօթ հայ ֆութպօլիստ՝ Արտաւազդ։

Հսկայական ամառուայ օրուան դրդրոցական դադարին, ու առանց բաց սոնվորութեան եղած յայտարարութիւններուն դարձեալ կոկիկ բազմութիւն մը ներկայ եղած էր խաղին։

Մրցումը անցաւ կանոնաւոր եւ հետաքրքիր: Անգլիացիք ունեցան օրինակելի երկայն փասերու եւ գլուխի հարուածներու գեղեցիկ խաղարկութիւն, բայց հակառակորդ խումբի ուժգին յարձակողականին տակ, չկրցաւ բաց կարելոյն պաշտպանուիլ. ու պարտուեցաւ 0-4ով։

Նոյն խումբը (Անգլիացիք), սակայն աւելի բողոքական կազմով ու նոր ուժերով օժտուած, այսօր շաբաթ (0 9-33) կը մեկնին Դամասկոս, նոյն օրը կ. ե. խաղալու համար Հ.Մ.Ը.Մ.ի հետ, իսկ կիրակի օր Դամասկոսի Պառաւայքին հետ։

ՈՃԻՐ ԾՈՎՈՒ ՎՐԱՅ
ՍԵՒԱՄՈՐԹ ՄԸ ԽԵՂԴՈՒԱԾ ԵՒ ՆԱՒԱԿԸ ՋԳՈՒԱԾ ՎԻՃԱԿԻՆ

Պուլկարական շոգենաւ մը՝ «Սօֆիա Քասիէլլա» ապրանք բեռցուցած դէպի Սաֆա կերթար։ Պէյրութէն 100 մղոն հեռաւորութեան վրայ, հեռուէն տեսաւ առագաստանաւ մը, որուն առագաստները պատռուած էին եւ կը տատանէր ալիքներու վրայ։

Նաւավար զարմացաւ, որովհետեւ առագաստանաւերը այնքան չեն հեռանար եզերքէն. Բացի այդ, տեսաւ որ սիւները կոտրած են, առանց փոթորիկ եւ բարձրակոյտ ալիքներ ըլլալու ծովու վրայ։ Նաւավար կեցուց իր նաւը եւ շոգեմակոյկ մը նետելով իր հետեւորդներով ուղղուեցաւ դէպի առագաստանաւը: Երբ կը մօտենան անոր, զգեն հոն մը կանենեն եւ կը գտնեն եղելութիւնը. Ներս մտնելով կը գտնեն սեւամորթ մը դիակը, որուն կոկորդին վրայ մատներու հետքեր կային: Անոր տարազը Սուրիացիի տարազին կը նմանէին եւ լաւ կուտան Հայֆայի Ֆրանսական հիւպատոսին։

Հիւպատոսը իսկոյն կը հեռագրէ Լիբանանի կառավարութեան եւ կ'սկսի քննութիւնը։ Ցարդ յայտնի չէ եղած ոճիրին ներքին ծալքերը։

ԿԻՆ ՄԸ ՀՐԷՇ ՄԸ ԿԸ ԾՆԻ

Լիբանանի Հալա գիւղին մէջ, Նուսուն էլ Հավիի կինը աշխարհ բերած է հրէշ մը, երեք աչքով, որոնցմէ երկուքը սովորական տեղը, իսկ երրորդը ճակտին վրայ: Դայեակն ու ծնողքը շատ վախցան, սակայն երբ իմացան թէ՝ մեռած է, հանդարտեցան։

ՊԱՏԱՆԻԻ ՄԸ ՄԱՀԸ

Առջի օր, իր մանկամարդութեան կ'ինէց 14 տարեկան պատանի մը, Մարտիրոս Զարդարեան, որ տարի մը առաջ, որսի հրացանով մը վիրաւորուած էր փորէն։ Քանի մը անգամ բժշկական գործողութեան ենթարկուեցաւ Մարտիրոս, ամիսներ հիւանդանոց պառկեցաւ, սակայն անօգուտ վիրաւոր աղիքը կարելի չեղաւ հիմնապէս դարմանել եւ ի վերջոյ փակեց իր աչքերը անմուրազ պատանին։

ԳԻՒՂԱՑԻՆԵՐՈՒ ՄԻՋԵՒ

Էրզէլ գիւղին մէջ Ապպաս Խոտոր անուն մարդ մը կռիւ ունեցաւ Ապտալլա Համատէի հետ։ Նոյնով բարեկամներ եւ ազգականներ հաւաքուեցան եւ կռիւը մեծցաւ։ Ապտալլա զէնքի կը դիմէ եւ գլխէն կը վիրաւորէ Ապպասը։ Վիրաւորը մեռած է։

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ

Պ. Համբարձում Համբարձումեան կը նուիրէ մէկ Սուրիական ոսկի Մամրիկէի թոշակներուն։

Սրտանց շնորհակալութիւն խմբագրութեանս։

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ճառաջիկայ ուսումնական տարեշրջանին համար տեղւոյս Ազգային Սահակեան Երկսեռ վարժարանին համար պէտք կայ ուսուցչի մը եւ մանկապարտիզպանուհիի մը, ուսուցչին Ֆրանսերէն եւ հայերէն լեզուները գիտնալը պարտաւորիչ է, ուսուցչին պիտի վճարուի 35 Օսմ. ոսկի. թեկնածուները մինչեւ 8 օր կրնան բանակցիլ Թաղականութեան հետ հետեւեալ հասցէով.

B. P. No. 77 Homs Syrie
ԹԱՂ. ԽՈՐՀՈՒՐԴ ՀՈՄՍԻ

ԱԶԴ

Գալութիս Ազգային Երկսեռ Վարժարանին համար պէտք ունինք վարիչ Տնօրէնի մը, երկու օգ. ուսուցչի (մէկը երաժշտագէտ), երկու ուսուցչուհիի, մանկապարտիզպանուհիի մը եւ երկու Մ. օգնականուհիի:

Փափաքողները իրենց ուսուցչական եւ բարի վարուց վկայագրերով ու առաջարկ-պայմաններով թող դիմեն Խորհուրդիս։

ԹԱՂ. ԽՈՐՀՈՒՐԴ ՀԱՑՈՑ
4. Սեպտ. 933 ԹՐԻՓՈԼԻ

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ
8 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1933

		Ս. Դ.
Եգիպտ.	թղթադրամ	412.50
Անգլիկն.	»	402
Տօլար	»	87.50
Թրքական		59
Պանք Օթթոման		138
Իտալական Լիր 100		075
Զուիցերիական Ֆրանք 100		70
Անգլ. ոսկի		518
Ֆրանս.	»	490
Օսման.	»	553
Արծաթ մէճիտ		21
Դրեյֆ Ֆօնս.	Ա. Ֆր.	699
» »	Բ. »	333
» »	Գ. »	319

Սեֆերեան եղբարք Բէլ Ֆօւ
Թէլէֆօն՝ 5-19

— 132 —

րից հեռու ընկած գիւղերի մէջ։ Այդ ձայնը մոգական ազդեցութիւն է գործում։ Իսկոյն դուրս են վազում խրճիթներից կնիկներ, երեխաներ և հաւաքուելով ցանկալի հիւրի շուրջը, թափում են նրա քսակի մէջ իրանց տարիներով խնայած գրօշները։ Ա՜խ, որքա՛ն ուրախալի բան է առեւտուր ունենալ մի այսպիսի միամիտ հասարակութեան հետ, որ ոչինչ տեղեկութիւն չունի վաճառքի թէ՛ արժողութեան և թէ՛ որպիսութեան մասին։

Ձորտութիւնը այն ժամանակ դեռ տիրում էր այդ երկրում։ Գիւղերում երբեմն պատահում էին մի—մի հարուստ տներ։ Դրանք ըստ մեծի մասի լինում էին կալուածատէրները, որոնց պատկանում էր գիւղը իր ճորտերով։ Մեզ հրաւիրում էին աղայի տանը։ Շատ անգամ ամբողջ ժամեր էին անցնում, մինչեւ տիկինը ընտրում էր իւր համար ձեռնոցներ, մանկահասակ օրիորդը անուշահոտ իւղեր, աշակերտ որդին՝ մատիտներ, գրիչներ, երեխաները՝ խաղալիկներ, աղախինները՝ գլխի թաշկինակներ, եւայլն... մէկ խօսքով, ամէն մէկը ընտրում էր իւր պէտքերի համար զանազան բաներ։ Այնուհետեւ պէտք էր երկար ու բարակ բազար անել, երդուել, ստախօսել, գովաբանել վաճառքը, եւայլն։

Այդպիսի դէպքերում քեռի Պետրոսը առհասարակ ինձ էր թողնում առեւտուրը առաջ տանել։ Իմ դէմքը բաւական գեղեցիկ էր։ Ես ընդունակ էի գրաւելու, հարկաւոր ժամանակ հանաքներ և սրախօսութիւններ անելու։ Այդ պատճառաւ ղեռահաս տղջիկներին աւելի ախորժելի էր ինձ հետ բազար անել քան թէ մռայլոտ քեռի Պետրոսի հետ գործ ունենալ։ Գեղեցկադէմ գործակատարը մի լաւ գրաւական է առեւտուրի յաջողութեանը, մանաւանդ գնողները երբ կանայք են։

— 129 —

նոցի շուրջը։

Ես խլեցի մի տապար, որ այնտեղ դրած էր, և դուրս վազեցի գոչելով.

— Եթէ այդպէս է, ես հիմա նրա փոքրիկ գլուխը կը ջարդեմ։

Քեռի Պետրոսի զօրեղ ձեռքերը բռնեցին ինձ։ Նա ասաց բաւական հեգնական եղանակով.

— Աւելի լաւ կ'անես, եթէ նրա փոքրիկ գլխով ու փոքրիկ մարմնով չխաբուես։ Նա թէեւ պզտիկ է, բայց չտրիկ է։ Նա վագրի սիրտ ունի և առիւծի ուժ։

Այդ խօսքերը սաստիկ վիրաւորեցին իմ հպարտութիւնը և ես փոքր ինչ տաքացած կերպով պատասխանեցի.

— Դուք կարծում էք որ ձեր «աներողամտութեան նշանը» կ'օգնէ՞ և նա կը հաւատա՞յ որ դուք այսուհետեւ չէք հալածի նրան և իր անձը պաշտպանելու համար չի՞ մտնի ձեզ։

— Օրինաւոր խաչագողը պէտք է այնքան ազնուութիւն ունենայ, որ հաւատայ։ Այդ նշանը մեր մէջ ընդունուած է որպէս մի սուրբ պայման, որի դէմ հազիւ թէ կը մեղանչէր ամենաստոր խաչագողն անգամ։

Գ.

ԵՐԿՐՈՐԴ ՔԱՅԼ

ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ

Քեռի Պետրոսը զարմանալի համառութիւն ունէր վտանգի ժամանակ։ Նա իսկոյն հասկանում էր, երբ կարող էր պատահել որեւիցէ անյաջողութիւն։ Պառա-

ԱՐԱԲԵՐԷՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑՔ

ԽՕՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՈՃԵՐ

ԴԻՒՐԻՆ ԱՐՏԱՅԱՅՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՀԵՌԱԽՕՍԸ

Հեռախօս մը ունի՞ք հոս —	Ֆի՛ անտօմ հոն թէլէֆօն
Կրնա՞մ ձեր հեռախօսը գործածել —	Պէյր՛ր պի-թամիլ թէլէֆօնէօմ
Ի՞նչ է ձեր թիւը —	Շո՞ւ նիմէրք թէլէֆօնէօմ
Հեռախօսի գիրք մը ունի՞ք —	Ֆի՛ անտէք տէֆթէր միթան թէլէֆօն
Հէլօ՛, կեդրոն —	Հէլօ՛ սէնթրալ
Հաճեցէք տալ թիւ 24ը —	Մին պաաթ էմրէք, աթինի նօմրօ արպաուաշրին
Այո, պարոն, վայրկեան մը սպասեցէք —	Նարմ խա սէյտի ընթըզըր թաֆիա
Հէլօ՛, ո՞վ էք դուք —	Հէլօ, մի՞ն հաթրըթէք
Հաճեցէք Պ. Կիրակոսը կանչել —	Մին Ֆատլէք, նէտիհի խավանա Կիրակոս
Բժիշկին աթէնը տուէք ինծի —	Աթինի իւնվան էլ տօքթօր
Ո՞վ է հիմայ խօսողը —	Մի՞ն իլլի անմէլ հաքինի
Այս վայրկեանիս բժիշկին հետ կը խօսիք —	Հէլլէք անմէ թըթէքէլլէմ մաա տօքթօր
Դո՞ւք էք տօքթօր, հիւանդ մը ունինք, խնդրեմ հաճեցէք մեր տունը գալ —	Ընդի՛ խա հաթըրըք տօքթօր. անէնէ մէրիտ, մին Ֆատլէք թէրրիֆ պէյթնէ

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԵՐԿԵՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat նախկին Interne եւ այժմ մնայուն *ՄԱՍՆԱԳԷՏ* բժիշկ Ֆրանսական հիւանդանոցի *ԱՉՔԻ, ՔԹԻ, ԿՈԿՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼԽՈՒ* հիւանդութիւններու բաժնին:

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 3—6 իր գինետունը մէջ rue de Damas, No. 15

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի ռաքօրով:

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

ՅՈՎՀ. ՄԱՃԱՐԵԱՆ

Սուրիոյ ծանօթ դերձակ - կերպասավաճառը հաստատած է մասնաճիւղ մը Պէյրութ, Սուգ - էլ - Նուրիէ:

Մեր վաճառատան մէջ կը գտնէք անգլ. եւ Ֆրանս. կերպասներու նոր մթերք եղանակի համապատասխան նորոյթներով. մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ վաճառում անմրցելի գիներով։

Զինուորական այլ եւ այլ պիտոյքներ

Խղճամիտ աշխատանք

Ճշտապահութիւն

Գոհացում ամենէն դժուարահաճներու

Փորձեցէք համոզուելու համար:

ՏՕՔԹ. ՄԻՍԱՔ Ս. ՏԱՔԷՍԵԱՆ

Նախկին interne քաղաքացական հիւանդանոցին, այժմ Շէֆ տը քլինիք St. Elie հիւանդանոցին, հաստատած է իր դարմանատունը (Բօյիքիսիք) Հանրին քաղի իր սեփական նորակերտ շէնքին մէջ։

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր կ. ա. 10-12. կ. վ. 2-6. St. Elie հիւանդանոցի վիրաբուժութեան, ժանկաբարձութեան, գլուխի, մորթի, վեներական, ներքին եւ պզտիկներու հիւանդութեանց մասնագէտ բժիշկները ամէն օր կ'այցելեն դարմանատունը կ. ա. 10-12։

Խղճամիտ, արագ եւ մասնագիտական դարմանում. աղքատ հիւանդներուն ձրի դարմանում Երկուշաբթի եւ Հինգշաբթի օրերը կ. վ. ժամը 2-6։

CRÉDIT A L'ÉPARGNE

ՎԱՐԿ ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՆ

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՄԲ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽՆԵՐ ԳՈՅԱՑՆԵԼԸ ՔԱՋԱԼԵՐՈՂ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Մասնաւոր ձեռնարկ՝ հաստատուած 19 Դեկտ. 1907ի օրէնքին համաձայն

ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1886ԻՆ

ՆՄԱՆՕՐԻՆԱԿ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ԱՄԵՆԱՀԻՆԸ

ԸՆԿ. ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ ԻՐ ՇԷՆՔԻՆ ՄԷՋ 11 Place Bellecour LYON

ՊԱՇՏՕՆԱՊԷՍ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԱԾ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԲԱՐՁՐ ՔՈՄԻՍԵՐՈՒԹԵԱՆ ՄՕՏ

Ֆրանսական հովանաւորութեան տակ գտնուած երկիրներու Ընդհ. Տնօրէնութիւն

ԱՎԸՆԻՒ ՄԱԱՐԱՏ, ՇԻՄԱԼԻՒ ՇԷՆՔԸ : ՊԷՅՐՈՒԹ

Իր ունեցած հաստատական պահեստները եւ պահեստավարքերը

Իր ունեցած աւելորդ պահեստները՝

Ինչպէս նաեւ

Իրեն յանձնուած դրամագլուխներու ապահով կերպով գործածութիւնը՝ օրէնքով վերջ Փարիզի, Լիոնի ու Մարսէյլի եւ միւս մեծ քաղաքներու մէջ, նոյնպէս առաջին կարգի փոխառութիւններով. ինչպէս օրէնքով, պետական արժէթղթերու եւ առաջին արժէքներու վրայ որոնք պետութեան երաշխաւորութիւնը կը վայելեն — ընկերութիւնը զատած են յաւ ապագայ հաստատութեան կարգին՝ որոնց նպատակը միայն է օգտակարապէս ամփոփել խնայողութիւնը։

Ընկերութեան թուղթերուն իրեն անդամներուն ընծայած առաւելութիւնները անվիճելի են։

ՑՈՒՑԱԿ N. R. I

Դրամագլուխ մը կազմելու համար հետեւեալ գումարներով:	Ամսական վճարումներով:
Ֆրանք 60.000	Ֆրանք 150
» 40.000	» 100
» 20.000	» 50
» 12.000	» 30
» 4.000	» 10

25 տարի առաւելագոյն. ի բացառեալ այն պարագային երբ ամսական վիճակահանութիւններէն՝

200են աւելին միջոցաւ ռահի, եւ որուն կը մասնակցին ամենայն բացառութեան բոլոր թիւերը, ամբողջապէս, նաեւ այն բացառեալ վիճակահա. Նորութեանց որոնք ահմի կ'ունենան, առանց բաժնեկան համար անդամներուն մէջ։

ՕՐԻՆԱԿԻ ՀԱՄԱՐ.— Ընկերութեան վճարելի ամսավճարները կը գանձուին ձեր բնակած տունէն կամ գործատեղիէն, վիճակահանութեանց անմիջապէս մասնակցիլ, ինչպէս նաեւ մաս ունենալ ընկերութեան շահերուն անմիջապէս եր պայմանագրութիւն մը կը կնքուի, փոխառութիւն առանց անմիջապէս առկայը զեղչելու և այլն։ Եւ մասնաւորապէս արձանագրուած սերի մը երբ կը շահի վիճակահանութենէն անմիջապէս կը վճարուի դրամագլուխը՝ ու այս պարագային վճարելի ամսականները կը դադրին պարտք մը ըլլալէ։

ՄԷԿ ՎՃԱՐՈՒՄՈՎ ՊԱՅՄԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ.— 1950 ֆր.ի միանուագ վճարումով մը անգամ մը կ'ապահովէ 4000 ֆրանքի դրամագլուխ մը, և նոյն գումարին կրնայ առաջին ամսուն մէջ ինք տէր դառնալ, յաւելեալ գումարով մը, ու այս՝ վիճակահանութեան արդիւնքէն կախում կունենայ։

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել՝ Ընդհ. Տնօրէնութեան՝ Ավընիւ Մաարաթ, Շիմալիի շէնքը կամ ընկերութեան բոլոր գործակալներուն։

Լիբանանի և Սուրիոյ, Ալաուիթներու եւ Ճէպէլ Տրիւզի բոլոր քաղաքներուն մէջ լուրջ եւ նիւթական երաշխիքներ հայթայթելու ի վիճակի աշխատակիցներ կ'ուզուին։

Ամէն առաջարկ դրկել.— Inspection Générale de Syrie et du Grand Liban, Tél. 10—36 Avenue Maarad, B. P. 431, Beyrouth (Liban)

ՏՕՔԹ. Տ. Գ. ԼՈՒՍԱՐԱՐԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

ԹԻՒ 27 ՔԼԻՆԻՔ ԲԻՒՍԻՆՆԵՐՈՒ ՓՈՂՈՑ ՊԱՊ ԻԴՐԻՍ

(Քաբուսիններու եկեղեցիի ճիշդ դիմաց)

Տարիներու ընթացքին Փարիզի մէջ իր ուսումը կատարելագործելէ եւ հիւանդանոցներու մէջ մեծ հմտութեան եւ երկար փորձառութիւններ ստանալէ վերջ, վերադարձած է Պէյրութ եւ հաստատած իր սեփական դարմանատունը Քաբուսիններու եկեղեցւոյ ճիշդ դիմաց թիւ 27 Պապ Իտրիս։

Գիտական ամենավերջին միջոցներով եւ ելեկտրաբուժութեամբ (Diatermo-therapie) ներքին եւ ի մասնաւորի կանանց վեներական, Ֆրանկախտ, նոր եւ հին ցերմամիզութիւն, փրոսթաթ, սեւմնամանի, միզամանի եւ անկարողութեան հիւանդութիւններն ու տկարութիւնները։ Նմանապէս կը դարմանէ արեան եւ ընդհ. տկարութիւններ, ռոմաթիզմ (Rhumatisme) մորթային հիւանդութիւններ, ճառագայթներով (Rayon ultra-violet): Մասնաւոր ելեկտրականութեամբ (Electrocoagulation) կատարեալ դարմանում կոկորդի amygdaleի եւ Hemoroideի:

Ընդ. ժամեր 8—12 եւ 2—8, Կիւրակի եւ տօնական օրեր միջնել կեսօր։

Ա Պ Է Լ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԻՉ

ԳՆԱՀԱՏՈՒԱԾ ՓԱՐԻԶԻ ԵՒ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ԱՐՈՒԵՍՏԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Արուեստագիտական ճաշակով ամփոփուած հարազատ լուսանկար մը կրնաք ունենալ միայն դիմելով ԱՊԷԼ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱՏՈՒՆԸ, ուր ամենապահանջ յաճախորդներն անգամ կ'ստանան կատարեալ գոհացում։

ԲԱՑՍՈՒԻԿ ՋԵՂՋԵԱԼ ԳԻՆԵՐ ԱՄԱՌՆՍԻՆ ԵՂԱՆԱԿԻ ԱՌԹԻՒ

Գիտական լոյսի խաղերով բօսթ քարթ (6 հատ 150 Ս. Դ. (12 » 200 Ս. Դ.

Խմբանկար հարսանեկան կամ առանձին բօռթրէ, (6 հատ 400 Ս. Դ. (12 » 600 Ս. Դ.

Ցարգելի յաճախորդները փոխարժէքը կը վճարեն այն ատեն միայն երբ կատարելապէս գոհ են իրենց լուսանկարներէն։

ՖՕԹՕ ԱՊԷԼ 9 Ավընիւ Ֆրանսէզ

ՃԱՇԱՐԱՆ "ԼԻԼԱ"

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆ—ԳԱՐԵՋՐԱՏՈՒՆԸ

Պուրճ— Հին Սէրայի ետեւի անկիւնը

ԻՐ ՏԵՍԱԿԻՆ ՄԷՋ ՄԻԱԿՆ Է

Հայկական ժամադրավայր՝ մտերմիկ շրջանակով

Օ Դ Ա Ս Ո Ր Ն Թ Է Ր Ր Ա Ս

Մասնաւորապէս՝ ընտանիքներու՝ համար

ՄԱՔՐՈՒԹԻՒՆ,

ԱՐԱԳ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՏՉԵԼԻ ԳԻՆԵՐ.

Դիմէ՛ ՎԱՀԱՆ ԹՈՐՈՍԵԱՆ ԵՒ ԵՐՈՒԱՆԴ ՃԷՆՏԷՐԷՃԵԱՆԻ

UNITED STATES LINES

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆԱԿԱՆԳԻԾ

Աշխարհի ամենէն ապահով, շքեղ եւ արագ նաւերը

(Շաբաթական կանոնաւոր երթեւեկ Հավրէն Շէրպուրկ և Նիւ Եորք)

Նաւերու անունները		Մեկնումի թուականները		
Բր զիտէնթ Րուզվէլթ	»	4	*Սեպտեմ.*	*Շէրպուրկէն*
Ուաշինկթըն	»	14	»	*Հավրէն*
Բրէզիտէնթ Հարտինկ	»	21	»	»
Մանհաթթան	»	28	»	»
Բրէզիտէնթ Րուզվէլթ	»	5	*Հոկտեմ.*	*Շէրպուրկէն*
Ուաշինկթըն	»	12	»	*Հավրէն*
Բրէզիտէնթ Հարտինկ	»	19	»	»
Մանհ. թթան	»	26	»	*Հավրէն*

Մանրամասն տեղեկութեանց համար պէտք է դիմել Ընդհ. գործակալութեան

ՀԻԹԹԻ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐ

Հեռաձայն 8—00, Մաարաք փողոց Պէյրութ. B. P. 511

Հեռագր. հասցէ.— «HITTIFRER»

— 130 —

ւին ըստ կարգի կողոպտելուց յետոյ, Սքիսինացու անցքից յետոյ, մի անգամ ասաց ինձ.

— Մուրադ, պէտք է առժամանակ փոխել մեր մորթը։

Ես հասկացայ նրա միտքը։ Նա ասել էր ուզում թէ պէտք է փոխել մեր կերպարանքը, մեր արհեստի ու պարապմունքի ձեւը։ Ես շատ շուտ էի հասկանում նրա բոլոր փոխաբերական խօսքերը, օրինակ, երբ նա ասում էր՝ «երկինքը ամպամած է», ես գիտէի որ դա նշանակում է թէ փոթորիկը մօտ է, սպառնում է վըտանգ։ Այսպէս մեր մէջ խօսքերի մեծ մասը պայմանաւորուած էին, ունէին առանձին միտք։

Պատրաստուեցանք փոխել մեր «մորթը»։

Նոյն օրը թողեցինք մեր կեցած հիւրանոցը, գիշերով անցանք մի այլ հիւրանոց։ Այդ այն նպատակով էր որ այստեղ մեր կերպարանափոխութիւնը ոչ ոք չնկատէ, որովհետեւ առաջին հիւրանոցում բաւական ճանաչուած էինք։ Քաւոր Պետրոսը կարճացրեց իւր փառահեղ սպիտակ մօրուքը, որ ծածկում էր նրա ամբողջ կուրծքը, խուզել տուեց գլխի աբեղայական երկայն մազերը, յետոյ ներկեց սեւ գոյնով և համարեա թէ երիտասարդացաւ։ Նրա դէմքը դեռ բաւական թարմ էր մնացել, միայն մազերը վաղօրօք սպիտակել էին։ Նոյնը հրամայեց անել և ինձ։ Իմ սեւ սաթի պէս փայլուն մազերը ներկելու պէտք չունէին, ես միայն կարճացրի, իսկ երեսի մազերը դեռ այնքան չէին աճել, որ հարկաւոր լինէր կտրել։ Մենք ձգեցինք մեր աբեղայական հագուստը, մի կողմ դրինք խաչն ու աւետարանը, և ըստացանք աղքատ, թափառաշրջիկ մանրավաճառների կերպարանք։ Անցանք մի այլ գաւառ։ Այստեղ մեր ձիաները, ճանապարհորդական սայլակը, և ինչ որ աւելորդ ունէինք բոլորը վաճառուեցան։ Մի քանի

— 131 —

անհրաժեշտ իրեղէններ, որ կարող էին երբեմն մեզի պէտք գալ, պահուեցան։ Ո՞ւմը պահ տուեց քաւոր Պետրոսը։— Ես հասկանալ չկարողացայ։

Հագանք ճանապարհորդական կօշիկներ, ծնկներից բարձր վզերով և սկսեցինք ոտքով թափառել գիւղից գիւղ։ Քաւոր Պետրոսը կրած ունէր մի փոքրիկ արկղիկ, իսկ ես շալակել էի մի ահագին արկղ զանազան յարկերով, զանազան լայն և անձուկ խորշերով, որոնց իւրաքանչիւրի մէջ դարսուած էին առանձին տեսակ վաճառքներ։ Երբ մտնում էինք մի գիւղ, ես մանրավաճառների սովորական ձայնով եղանակում էի, «մանրրո՛ւք ապրանք... լաւ ասեղներ, թելեր, կոճակներ, ձեռնոցներ, պատկերներ, յուլունքներ», և այլն։

Իսկ շատ անգամ նոյն երկրի լեզուով երգում էի մի այսպիսի երգ.

«Լի՛քն է, Լի՛քն է իմ արկղիկը
Գոյնզգոյն փարչաներով.
Թող գնէ սիրուն աղջիկը,
Ես կը տամ էժան գնով։

Զթեր ունեմ ես զանազան,
Ծաղիկներով զարդարած,
Մատնիք ունիմ, ապարանջան,
Շուրջը ակներով շարած

Դուրս ե՛կ, դուրս ե՛կ կարմիր աղջիկ,
Կը զարդարեմ քո մատները,
Եթէ կը տաս ինձ մի պաչիկ,
Ձրի կ'առնես իմ շթերը»։

Իմ ձայնը վատ չէր։ Առհասարակ մանրավաճառի մանրավաճառի ձայնը այն ուրախալի ձայներից մէկն է որ խիստ հազիւ անգամ լսելի է լինում քաղաքնե